

Tillgänglighets- handboken

Handbok för en tillgängligare
utemiljö i Helsingborg – för alla

helsingborg.se

Tillgänglighetshandboken

HANDBOK FÖR EN TILLGÄNGLIGARE
UTEMILJÖ I HELSINGBORG – FÖR ALLA

STYRGRUPP

Martin Hadmyr, stadsträdgårdsmästare,
enhetschef, enheten för gestaltning
och projektering.

Oscar Grönvall, trafikchef, enhetschef,
enheten för trafik.

Emelie Lewin, avdelningschef,
avdelningen för drift och underhåll.

ARBETSGRUPP

Paulina Svenstrup, tillgänglighets-
rådgivare, landskapsarkitekt,
enheten för gestaltning och projektering.
Heléne Nilsson, teamsamordnare, trafik-
planerare enheten för trafik.

Illustrationer: **Pamela Sjöstrand**, land-
skapsarkitekt, enheten för gestaltning
och projektering.

Foton: Stadsbyggnadsförvaltningen
via **Lotta Wittinger**, **Heléne Nilsson**
och **Paulina Svenstrup**.

Copyright © Helsingborgs stad 2025,
stadsbyggnadsförvaltningen.

helsingborg.se

Innehåll

Förord	5
1. Inledning	7
Tillgängligt för vem? /s 7 • Rörelsenedsättning /s 8 • Synnedsättning /s 9	
Hörselnedsättning /s 9 • Kognitiv funktionsnedsättning /s 10	
Allergier/s 10 • Andra funktionsnedsättningar /s 10	
Styrande dokument /s 11 • Begreppsförklaring /s11	
2. Allmänna platser i Helsingborg	13
Ledstråk /s 14 • Torg /s 16 • Lekplatser /s 18 • Uteserveringar 20	
Offentliga toaletter /s 22	
3. Trafikmiljöer	25
Gångbanor /s 26 • Cykel- och mopedtrafik intill gångbana /s 28	
Övergångsställen /s 30 • Gångpassager /s 32	
Taktilla pollare /s 34 • Lågfartsområden /s 36	
Parkeringsplats för rörelsehindrade med särskilt tillstånd /s 38	
Busshållplatser /s 40	
4. Nivåskillnader	43
Trappor /s 44 • Ramper /s 46 • Ledstång /s 48	
Kontrastmarkeringar /s 50	
5. Utrustning i staden	53
Möbleringszon /s 54 • Sittplatser /s 56 • Skyltar /s 58 • Belysning /s 60	
6. Park och naturområden	63
Allergier och växter generellt /s 64 • Rekreationsleder och stråk /s 66	
Badplatser och stränder /s 68	
Referenser och källor	70

Förord

En stad som är inkluderande och öppen är något alla gynnas av. Att skapa platser som är vackra, hållbara, trygga och funktionella är nyckeln för att skapa öppna, omtyckta platser som håller över tid.

Vi kan alla drabbas av sjukdom eller olycka som medför en funktionsnedsättning. Många av oss kommer att leva ett långt och friskt liv där ålder i stället blir den faktorn som medför att våra funktioner i kroppen långsamt försämras. Den miljö vi rör oss i blir direkt avgörande för om vi kommer att kunna fortsätta ta del av samhället och staden.

I Helsingborg, precis som i övriga Sverige, är vi en befolkning som blir allt äldre. Idag är drygt 17 procent av Sveriges befolkningen 65 år eller äldre. Om trettio år beräknas 25 procent av Sveriges invånare vara över 65 år. I Helsingborg är det åldersgruppen mellan 75-84 år som ökar allra mest.

Med ökade behov, ökar även kraven på tillgänglighet. Utöver lagstadgade krav ökar ständigt efterfrågan på fler och nya tillgänglighetslösningar. Det är positivt och Helsingborgs stad strävar efter att utvecklas till det bättre. Att skapa en tillgänglig, fysisk miljö som öppnar upp för så många som möjligt, är en viktig lösning på hur vi ska möta det ökande behovet. Det är dock en balansgång att hitta rätt mellan de olika parametrar vi har att förhålla oss till när vi rustar upp och skapar nya platser i staden.

Vi vet av erfarenhet att tillgängliga lösningar blir bättre, vackrare och mindre kostsamma när vi tar höjd för det tidigt i planeringsstadiet. Det möjliggör för att skapa platser som är trafiksäkra och som är enkla att sköta vilket påverkar tillgängligheten positivt.

Denna handbok är tänkt att användas och följas vid all ny- och ombyggnation på stadens mark. I varje kapitel i handboken redovisas funktionskrav. Funktionskraven bygger på de lagstadgade tillgänglighetskrav som finns i PBL (*Plan- och bygglagen*) och BBR (*Boverkets byggregler*), men även de riktlinjer Helsingborg stad eftersträvar att leva upp till.

Metoder för att skapa tillgängliga lösningar ligger i en ständig utvecklingsfas. Med modern teknik blir nya lösningar möjliga. För att fortsätta att ligga i framkant inom tillgänglighet måste Helsingborgs stad följa utvecklingen och våga prova nya lösningar. Denna handbok kommer därför att revideras vid behov.

Tillgänglighetshandboken har tagits fram av stadsbyggnadsförvaltningen genom tillgänglighetsrådgivare Paulina Svenstrup och trafikplanerare Heléne Nilsson, i samarbete med drift- och underhållsavdelningen. Tack till det kommunala funktionshinderrådet och WSP som bidragit med givande synpunkter under granskningskedet.

Anna Möller
Stadsbyggnadsdirektör
Helsingborg stad

1

INLEDNING

Att bygga tillgängligt handlar om att inkludera alla människor i samhället. När det kommer till just frågor om tillgänglighet brukar det vara lätt att främst tänka på anpassning för personer som kör rullstol, men faktum är att vi alla någon gång i livet kommer att vara beroende av att miljön runt omkring oss är utformad på ett tillgängligt sätt. Det är därför viktigt att vi bygger staden för att den ska kunna användas av så många som möjligt.

Tillgängligt för vem?

När vi blir äldre förändras både vår fysiska och kognitiva förmåga. Det vanliga är att syn och hörsel först börjar försämrans och därefter kroppens fysiska förmåga. Vi blir med åldern mindre rörliga och med det minskar även muskelmassan. Reaktionsförmågan blir långsammare och risken att drabbas av kognitiv sjukdom ökar med en stigande ålder.

Den som går med barnvagn upptäcker snabbt var det är enklare att ta sig fram och inser till exempel nyttan med en ramp där det finns nivåskillnader.

I staden är de flesta miljöerna konstruerade för "vuxna". Ur ett barns perspektiv innebär det att det kan vara både svårare och mer ansträngande att röra sig i dessa miljöer. Förutom att barn upplever sin omgivning närmare marken, utvecklas fortfarande barnens syn, hörsel eller bedömningsförmåga, vilket gör att det kan vara svårt att överblicka och tolka exempelvis olika trafiksituationer.

Sen finns alla de som lever med funktionsnedsättningar som kan vara medfödda eller som uppstått till följd av olycka eller sjukdom. Dessa kan vara bestående eller temporära. Det är vanligt att de som lever med funktionsnedsättning inte bara har en typ av funktionsnedsättning, utan kombinationer av flera olika.

Oavsett skillnader i olika människors förmåga, behöver vi planera och bygga en stad för alla. En tillgänglig stad gynnar inte bara den som lever med funktionsnedsättning – en tillgänglig stad gynnar alla som vistas i den – och förr eller senare kommer vi alla ha behov av att miljön vi vistas i är tillgänglig.

Rörelsenedsättning

En rörelsenedsättning innebär att man har svårt att utföra vissa rörelser. Det kan handla om att man har svag muskulatur eller att man har svårt att kontrollera kroppen. Man kan ha svårigheter både med fin- och grovmotoriken eller enbart något av det.

Några av de vanligaste orsakerna till varaktig rörelsenedsättning är; cerebrala pares, ryggmärgs-bråck, neuromuskulära sjukdomar, förvärvad hjärnskada och reumatiska sjukdomar.

Vissa som lever med en rörelsenedsättning använder sig av rullstol eller rullator. Det medför att rörelsenedsättningen blir visuellt tydlig för omgivningen. Samtidigt finns det många som lever med en rörelsenedsättning som inte kräver något hjälpmedel vilket gör nedsättningen mer osynlig för andra, som till exempel rörelsenedsättning på grund av hjärt- och lungsjukdom, hjärnskada eller försämrad balans och gång som beror på skada eller sjukdom.

För personer som lever med en rörelsenedsättning kan till synes små hinder såsom ojämn beläggning eller nivåskillnad på grund av kantsten utgöra stora hinder. Det kan medföra att man har svårt att korsa en gata på rimlig tid och att ta sig upp för en trappa kan vara en stor påfrestning, eller rentav en omöjlighet.

I Sverige använder cirka 150 000 personer rullstol och omkring 250 000 använder rullator. Förskrivning av hjälpmedel som rullstol och rullatorer ökar kontinuerligt. Rullatorn var år 2022 det mest förskrivna hjälpmedlet och bidrar till att, framför allt äldre, kan vara självständiga under en längre tid. Elektriska rullstolar är också ett hjälpmedel som föreskrivs allt oftare.

Hjälpmiddel som används i utemiljö är större än hjälpmiddel som används inomhus. Detta är en viktig parameter att ha med sig när man arbetar med att planera för staden. I utemiljö är lagkravet att dimensionera för en elektrisk rullstol för utomhusbruk.

Synnedstättning

Med nedsatt syn menas att det trots korrigeringsglasögon eller linser fortfarande är svårt att läsa en vanlig text eller orientera sig fritt i omgivningen.

Människor som lever med en svår synnedstättning behöver förlita sig på sina övriga sinnen. Vanligtvis använder människor med svåra synnedstättningar en vit käpp, en teknikkäpp, för att ta sig fram. Teknikkärpen hjälper en att känna underlaget mellan olika material. Med kärpen kan man söka efter kanter eller andra ledstråk som ger orientering i miljön. Käppen ger även ifrån sig ljud vid olika typer av material vilket ytterligare hjälper orienteringen.

Det är inte alla som använder teknikkäpp. Vissa förlitar sig helt på sina synrester och tar sig fram med hjälp av kontraster i sin omgivning. Andra har ledarhund som både kan vara ett alternativ till teknikkäpp eller ett komplement.

En vit kärpp försedd med ett rött band signalerar synnedstättning och två röda band signalerar kombinationen syn- och hörselnedsättning.

Ungefär 120 000 personer i Sverige lever med en nedsatt syn, varav 80 procent är över 65 år. Ungefär 30 000 personer av dessa har svåra synnedstättningar, vilket innebär att de är blinda eller bara har små synrester kvar. En övervägande del av synskadorna beror på åldersförändringar.

Hörselnedsättning

I Sverige föds årligen 200 barn med nedsatt hörsel som behöver antingen hörapparat eller cochlea-implantat (ett hörhjälpmiddel som ger gravt hörsel-skadade personer möjlighet att uppfatta ljud). Det vanligaste hjälpmidlet till den med en hörselnedsättning är hörapparaten. Med en hörapparat kan vissa ljud förstärkas och andra sänkas.

Vid en nedsättning av en förmåga brukar kroppen kompensera och förstärka ens andra förmågor. För människor med hörselnedsättning är synen och känseln sinnen som blir extra viktiga för dem när de rör sig i staden. Tydlig skyltning och god belysning är exempel som bidrar till en förbättrad orientering och upplevelse av staden för dessa människor.

Cirka 1,5 miljoner vuxna människor har en hörselnedsättning som påverkar deras vardag.

Kognitiv funktionsnedsättning

Begreppet kognitiv funktionsnedsättning är ett samlingsbegrepp som omfattar många olika diagnoser och sjukdomar. Alltifrån intellektuell funktionsnedsättning (utvecklingsstörning), psykiatriska sjukdomar, hjärnskador (till exempel stroke), neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF) och autismsspektra med flera. Gemensamt för dessa är svårighet att tolka information och att agera på den. Den **kognitiva förmågan** avser vår förmåga att ta emot information och att bearbeta den, medan den **exekutiva förmågan** avser vår förmåga att agera på informationen.

För de med kognitiv funktionsnedsättning är det viktigt med ett bra kognitivt stöd. Det handlar till exempel om tydlig information, tydlig struktur, en lugn miljö utan för mycket störande syn- och ljudintryck, visuell information och gärna möjlighet att få informationen uppläst. Dessa exempel tydliggör för alla människor men är för vissa helt avgörande för förståelsen och orienterbarheten.

- I Sverige lever cirka 40 000 personer med någon typ av utvecklingsstörning.
- Nära 100 000 personer beräknas ha någon form av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.
- Ungefär 150 000 personer levde med demenssjukdom/kognitiv sjukdom år 2019, ett antal som beräknas öka med befolkningens stigande ålder.

Allergier

I Sverige lever drygt tre miljoner personer med en allergi eller överkänslighet mot något i vår miljö. Astma och allergi ökar i världen. Anledningen till ökningen tros bero på flera faktorer i miljön som till exempel luftföroreningar, dålig ventilation, mögel och rökning i hemmet. De vanligaste allergierna är mot pollen, avgaser, damm, kemikalier och starka dofter. Besvären kan yttra sig genom alltifrån lättare snuva till allvariga astmaanfall.

Inom bygg- och anläggningsbranschen kan vi göra mycket för att förbättra för personer med astma och allergi. Dels genom att undvika att använda material och växter som framkallar allergier och dels säkerställa god ventilation. Det är därför viktigt att vi använder väl valda material i såväl byggnadskonstruktioner som ytskikt för att minska risken för fuktskador.

Andra funktionsnedsättningar

Det finns givetvis fler funktionsnedsättningar än de vi beskrivit här, som exempel olika grad av läs- och skrivsvårigheter, utlandsfödda som har svårt att tolka viktig information i samhället. Dessutom ökar psykisk ohälsa med depression och utmattning – drygt 30 procent av Sveriges befolkning drabbas – och med det ökar behovet av platser som är kognitivt vänliga och lättförståeliga. Samtidigt ökar också behoven av en tillgänglig, tydlig och intuitiv miljö i och med att fler lever längre.

Styrande dokument

I Helsingborg stad följer vi lagkraven som är kopplade till tillgänglighet. Dessa finns dels beskrivna i Plan- och bygglagen (PBL), dels i Boverkets byggregler (BBR) samt i Boverkets författningssamling (BFS).

På allmänna platser, som majoriteten av många platser i staden räknas som, är det framför allt *Allmänna råd om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga på allmänna platser och inom områden för andra anläggningar än byggnader* (BFS 2011:5 – ALM 2) som är aktuell.

Helsingborgs livskvalitetprogram, som är stadens program för Agenda 2030, är ett annat styrande dokument för att uppnå en hög livskvalitet med en hållbar utveckling.

Denna handbok ska användas och följas vid all ny- och ombyggnationer på stadens mark. Syftet med handboken är att den ska användas av alla som ingår i planerings- och byggprocessen; beslutsfattare, arkitekter, planerare, projektörer, byggherrar och utförare.

I handboken ingår en förklarande inledning till respektive kapitel och varje kapitel har funktionskrav som Helsingborg arbetar utifrån.

Några kapitel har även hänvisning till stadens typritningar.

Begreppsförklaring

Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättning är ett samlingsbegrepp som syftar på en nedsättning som kan vara fysisk, psykisk eller kognitiv. En funktionsnedsättning kan vara mindre eller större, partiell eller total samt bestående eller övergående.

Funktionsvariation

Begreppet funktionsvariation grundar sig i att alla människor har en egen uppsättning förmågor, oförmågor, styrkor och svagheter. Funktionsvariationer är variationer i funktionsförmågan gällande fysisk, psykisk eller kognitiv funktion. Ibland innebär funktionsvariationer också funktionsnedsättning, men inte alltid. Det finns de som anser att begreppet funktionsvariation kan upplevas förminsande då det osynliggör de som lever med stora funktionsnedsättningar.

Handikapp

Handikapp är ett föråldrat ord som inte längre används i sammanhang om tillgänglighet då det kan härledas till att en person skulle vara sämre än en annan. År 2007 ströks begreppet handikapp i Socialstyrelsens termbank.

Nedsatt orienteringsförmåga

Nedsatt orienteringsförmåga är ett samlingsbegrepp för funktionsnedsättningar som medför svårigheter att hitta i och förstå den byggda miljön. Personer som ser och/eller hör dåligt, har en utvecklingsstörning eller annan typ av hjärnskada (kognitiv sjukdom) kan ha orienteringssvårigheter.

Tillgänglighet / användbarhet

I lagstiftningen används begreppen tillgängligt och användbart i beskrivningar om hur byggnader och allmänna platser ska utformas. Det ska vara tillgängligt och användbart för alla.

I denna handbok ska begreppet tillgänglighet alltid kopplas till användbarhet. Det innebär att miljön ska utformas på ett sådant sätt att så många som möjligt ska kunna vistas och vara självständiga i den.

Kungstorget i centrala Helsingborg möter de flesta som kommer till Helsingborg med buss, tåg eller båt. Det är en miljö med höga krav på tillgänglighet, estetik och funktionalitet, dygnet runt, alla dagar året om. Samtidigt som det är en plats med mycket trafik av olika slag, ofta med stora flöden, är det ett gemensamt vardagsrum som ska inbjuda till en stunds återhämtning för alla som behöver det.

2

ALLMÄNNA PLATSER I HELSINGBORG

Målpunkter och ytor dit allmänheten har tillträde ska vara tillgängliga och kunna användas av alla. Det är viktigt för att stadens invånare ska kunna ta del av staden och samhället i stort. Allmänna platser kan vara gator, torg, parker och lekplatser.

Det finns platser som är mer eller mindre svåra att göra tillgängliga och användbara för alla. Helsingborgs långsträckta kust är ett exempel. Där det är branta avsteg ned mot havet och där vågorna slår högt är det till exempel svårt att göra det tillgängligt för personer med rörelsenedsättningar.

På platser där vi har grunda och långsträckta stränder finns det större möjligheter till att skapa tillgängliga miljöer. Landborgen är ett annat exempel där rådande terräng gör det svårt att göra hela sträckan tillgänglig för alla.

Allmänna platser i staden är platser som är öppna dygnet runt, året runt. Det är därför viktigt att vi utformar staden så att den upplevs trygg och säker oavsett tid. Belysning är en viktig komponent för att uppnå detta men även att vi formger en utemiljö som kan hållas hel och ren över tid. Utrustning och material behöver klara av ett högt slitage och årets alla årstidsväxlingar.

Här beskriver vi hur Helsingborg arbetar med allmänna platser och vilka funktionskrav staden har satt upp för att leva upp till en tillgänglig stad för alla.

Ett funktionshinder är inte något som en person har, utan något som uppstår i en miljö som inte är anpassad till funktionsnedsättningen och därför blir funktionshindrande.

Exempel från Stadsparken där mur, staket och gräsmattan skapar tydliga ledstråk att följa.

Ledstråk

Personer som lever med någon form av synned-sättning orienterar sig med hjälp av kontraster i sin omgivning, alternativt med teknikkäpp för att taktilt känna sig fram.

Så kallade ledstråk som både är taktila och med kontrast, skapar riktning och underlättar orientering för människor med synned-sättningar och för personer med andra orienteringssvårigheter.

Det finns **naturliga ledstråk** som ofta är tydliga att följa. Det kan vara fasader, murar eller tydliga materialskillnader, till exempel mellan en gräsmatta och en hårdjord yta.

Där naturliga ledstråk saknas behöver vi komplettera med **anlagda ledstråk**. Anlagda ledstråk är plattor som är både taktila och som har kontrast. Ledstråk bör finnas vid öppna ytor, väl frekvent använda gångstråk och är speciellt viktiga vid olika trafiksituationer.

Det är viktigt att ledstråk har tillräckligt stor kontrast för att de ska gå att följa. Lagkravet är att ett ledstråk ska uppnå en ljushetskontrast på minst 0,40 NCS (Natural Color System). Genom att markera med svart eller vit sten (eller markplatta) kan vi ofta uppnå tillräcklig ljushetskontrast. Vita ledstråk är att föredra eftersom svarta kontraster i marken kan upplevas som djupa hål för de som har begränsad perceptionsförmåga.

Markplattor bleknar med tiden. Mörka plattor bleks snabbare av solen och kan ändra utseende vid olika väderförhållanden. En vit platta brukar vara mer bestående i sitt utseende. I trafiksammanhang är ledstråk och kontrastmarkeringar extra viktigt för att upprätthålla en trafiksäker miljö. I Helsingborg är det främst vita betongplattor som brukar användas vid anlagda ledstråk till exempel vid övergångsställen och buss-hållplatser.

Anlagt ledstråk med dubbla, vita plattor från Gamla stationsområdet in till Busstationen.

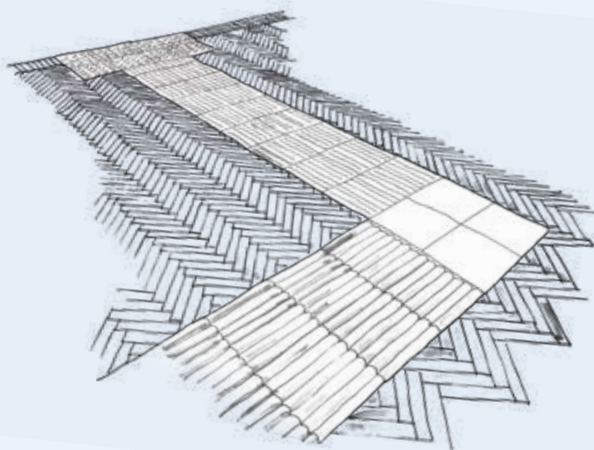
Det är inte alltid möjligt att ha ett ledstråk som löper utan avbrott och för människor med synned-sättningar kan det då bli svårt att orientera sig. I vissa situationer kan det fungera med ett glapp i ledstråket på några meter medan det i andra situationer behöver vara betydligt mindre. I trafik-situationer bör ledstråk vara extra tydliga och ha så korta avbrott som möjligt medan det på platser med mindre komplexa miljöer kan accepteras något större avbrott. Det är viktigt att ledstråket har samma riktning där det finns mellanrum för att det ska vara intuitivt och lätt att hitta rätt igen.

Anlagda ledstråk har tre olika varianter av plattor. En sinusplatta som visar riktning, en kupolplatta som används för att varna och en slät platta som signalerar byte av riktning. Sinusplattor ska läggas i rak linje i ledstråkets riktning. Varnings-plattor är riktninglösa och kan därför läggas längs med kantsten och kapas vid till exempel ett över-gångsställe.

Helsingborgs funktionskrav

Ledstråk

- På öppna ytor ska särskilda ledstråk finnas.
- Utformning av ledstråk bör göras på ett konsekvent sätt för att förenkla orienterbarheten.
- Ledstråk bör läggas med en bredd på 0,7 meter.
- Ledstråk bör uppnå en ljushetskontrast på minst 0,40 NCS.
- Vita ledstråk är att föredra framför svarta. I Helsingborg använder vi i första hand en supervit platta när vi anlägger ledstråk.
- Ledstråk ska inte dras över körytor men på platser där ledstråk behövs för att förtydliga trafiksituationen kan undantag göras. Ett ledstråk bör aldrig sluta i, eller leda igenom en plats där farliga situationer uppstår.
- När ett ledstråk byter riktning bör riktningsbytet i möjligaste mån vara vinkelrätt.
- Valyta läggs vanligtvis i en kvadrat med samma bredd som ledstråket. Till exempel ett ledstråk som är 70 centimeter brett får en valyta som är 70x70 centimeter i storlek. Valyta bör ha samma färg som ledstråket i övrigt.

Exempel med sinusplattor som visar riktning, släta valplattor som visar riktningsändring samt kupol-plattor som varnar.

Henckels Torg där taktila stråk leder besökare fram till fasadlivet som blir det fortsatta ledstråket att orientera sig efter.

Torg

Torg och öppna platser fungerar som mötesplatser och knutpunkter för olika gångstråk. Det är därför viktigt att det går att förflytta sig över dessa ytor för de som lever med en funktionsnedsättning.

Just öppna ytor är särskilt svåra för människor med synnedsättning. De orienterar sig med hjälp av antingen kontraster eller taktila ledstråk, ibland både och. På öppna platser är det därför viktigt att se till att det finns ledstråk, både kontrasterande och taktila sådana.

I stadsbebyggelse finns många tydliga ledstråk där det enkelt går att följa husens fasadliv utan avbrott. Fasader och partier med många hinder skapar däremot inte något fungerande ledstråk. Där kan det behövas åtgärder för att miljön ska upplevas som trygg att röra sig i för alla som är beroende av tydliga ledstråk.

Torg har ofta flera olika typer av funktioner. Förutom att fungera som en naturlig mötesplats, kan torg användas för marknadsstånd, olika evenemang, uteserveringar, valstugor med mera. Det är därför viktigt att alla kan ta del av det som sker på ett torg.

Tillgängliga sittplatser med både rygg- och armstöd ska finnas, liksom god belysning (som inte bländar) som gör torget orienterbart.

På Kungstorget finns olika typer av sittplatser. De ovala stenmurarna samt soffor med rygg- och armstöd intill fasad.

Helsingborgs funktionskrav

Torg

- Ett torg bör erbjuda släta och halkfria gångstråk.
- Nivåskillnader som utgör en snubbelrisk bör undvikas.
- Ett stråk som passerar över en öppen plats och där naturliga ledstråk saknas, ska kompletteras med ledstråk.
- Ett torg ska ha tillgängliga sittplatser med rygg- och armstöd.
- Utrustning bör placeras i tydliga möbleringszoner så att personer med synnedsättning inte riskerar att gå in i dessa.
- Ett torg ska belysas med jämn och bländfri belysning.

En pojke i rullstol och en flicka som testar en hinderbana som går både i sand och på asfalt vilket gör att hinderbanan är möjlig att testa även för de som tar sig fram på hjul.

Lekplatser

Lekplatser ska vara tillgängliga för alla, såväl barn som vuxen. Det betyder att alla ska kunna vara delaktiga i leken. Anpassningar för att underlätta och bjuda in till delaktighet är viktig. Det är även viktigt att det finns olika nivåer av både fysiska och kognitiva utmaningar på en lekplats. Våra lekplatser bör även erbjuda lek för olika sinnen.

Helsingborg arbetar för att skapa tillgänglighet över hela staden. Generellt är stadens större lekplatser de som är mest tillgängliga och möter flest behov. Detta beror på att det är större lekplatser där det ryms en större variation i utformning, lekutrustning och markmaterial.

På våra mindre lekplatser finns ofta viss tillgänglig lek i form av exempelvis bakkbord och lekhus som är anpassade för rullstolsburna medan vi på våra större lekplatser strävar efter att hela lekplatsen ska innehålla tillgänglig och universell lek som passar så många som möjligt.

Med tillgängligt lekredskap menas lekredskap som alla kan vara delaktiga i, oavsett nedsatt rörelseförmåga, synnedsättning, hörselnedsättning eller kognitiv funktionsnedsättning.

Lekutrustning där Helsingborg själva gjort kontrastmarkeringar vid vissa interaktionspunkter. På bilden visas en trappa som leder upp till ett lektorn.

Helsingborgs funktionskrav

Lekplatser

- Markbeläggningen på en lekplats bör till största del vara tillgänglig och fungera för hjälpmedel med hjul. Stenmjöl, asfalt, plattor, trätrall eller konstgräs är exempel på sådana ytor.
- Orienterbarheten på en lekplats bör vara tydlig.
- En lekplats bör erbjuda solskydd i första hand i form av vegetation.
- Det bör vara enkelt att förstå hur de olika lekredskapen fungerar.
- Lekredskap med trappor eller ramper ska i största möjliga mån utifrån gällande säkerhetsföreskrifter kopplade till lekutrustning, följa samma lagkrav som finns för traditionella trappor och ramper.
- Soffor med rygg- och armstöd ska finnas i nära anslutning till lekplats, liksom att de på de lekplatser där de finns bord även ska finnas tillgängliga bord så att personer som sitter rullstol eller barnvagn ska kunna vara delaktiga.
- Utrustning bör ha lämplig höjd för att barn ska kunna vara delaktiga ståendes eller sittandes.
- Det bör finnas lekredskap som storleksmässigt passar även för äldre barn och vuxna.
- Kontraster bör användas vid entréöppningar och eventuella nivåskillnader samt för att förtydliga orienterbarheten.
- Släpp i kantavgränsning runt lekytor bör övervägas. Ett släpp in till en yta med sand kan till exempel vara bra för att kunna köra in med hjälpmedel med hjul även om sand inte är ett tillgänglig yta.
- Där behov finns av inhägnad ska det i första hand ske med vegetation eller annan mjuk avgränsning så att lekplatsen ska upplevas inbjudande och öppen för alla. I undantagsfall kan staket eller grindar användas om lekplatsen ligger nära vältrafikerad väg. Vid användning av vegetation är det viktigt att den håller lämplig höjd vid entréöppningar för att minimera trafikfarliga situationer på grund av dålig sikt.
- På eller intill en lekplats bör det finnas lugnare delar med lägre ljudnivå för vila.

Uteservering med staket med öppning in till serveringen på dess långsida vilket bidrar till att personer med synnedsättning enklare kan uppfatta entrésituationen.

Uteserveringar

I Helsingborg är uteserveringar en naturlig del av stadsrummet som bidrar till ett rikt stadsliv. Uteserveringar förändrar stadens utseende och funktion, ofta från säsong till säsong när nya caféer och restauranger etablerar sig.

En miljö som ofta förändras är speciellt utmanande för de med synnedsättning. Personer med synnedsättning behöver ofta lära sig hur en miljö ser ut innan de har förmågan och modet att kunna vistas själva i den. Tillgänglighet är därmed en viktig parameter för att krögare i staden ska få tillstånd att ha uteservering. Det är polismyndigheten som utfärdar tillståndsbevis till uteserveringar på allmän platsmark. Villkoren för hur marken får användas sätts av Stadsbyggnadsförvaltningen som förvaltar stadens offentliga mark, den allmänna platsmarken.

Uteserveringar bör vara väl avgränsade med staket. Entréöppningar till serveringen bör läggas på serveringens långsida, så att personer med synnedsättning inte riskerar att gå in i serveringen när de orienterar sig längs med fasadlivet.

När en yta omvandlas till uteservering förändras även utrymmet intill. Det är viktigt att utrymmet intill en servering är tillräckligt stort för att det ska vara lätt och säkert att kunna passera för såväl gående som de som använder permobil. Detta utrymme ser olika ut beroende på vilket flöde av människor det är på platsen samt hur trafiksituationen och platsen i övrigt ser ut.

Staket till uteserveringar kan se olika ut. Ett villkor är att det finns en tvärså nedtill så att personer med synnedsättning enkelt kan uppfatta uteserveringens utbredning.

Helsingborgs funktionskrav

Uteserveringar

- Uteservering bör alltid ha en tydlig inramning. Räcknet bör vara 90-110 centimeter högt och vara försett med en nedre tvärså för att vara upp-täckbar med orienteringskäpp. Utrymme mellan mark och nedre tvärså får vara mellan 10 och 35 centimeter.
- Öppningar till servering bör förläggas på dess långsida.
- Krukor, växter, menyskyltar och liknande ska alltid placeras innanför inramningen.
- En uteservering får endast i undantagsfall byggas upp med trädäck.
- Om en uteserveringen fått beviljat att byggas upp med trädäck ska det finnas en ramp.
- En ramp på allmänna platser ska uppfylla rådande lagkrav.

Se mer om föreskrifter för uteserveringar genom att söka "uteservering" på:

helsingborg.se

En offentlig toalett som tagits fram med fokus att göra den kognitivt vänlig, demensanpassad.

Offentliga toaletter

Offentliga toaletter uppskattas av både invånare och besökare. De gör det möjligt för fler att kunna vistas längre i våra offentliga miljöer. Stadens offentliga toaletter är placerade vid viktiga målpunkter och välbesökta platser såsom vissa lekplatser, centrala parker, torg och gångstråk.

Offentliga toaletter som anläggs av Helsingborgs stad är alltid tillgänglighetsanpassade. Är det flera toaletter i samma byggnad ska minst en av dessa uppfylla lagkraven för en toalett som är tillgänglighetsanpassad för rullstol, även kallad rullstols-wc (RWC) med ett minsta mått som är 2,2 x 2,2 meter.

Eftersom en rullstols-wc är betydligt större än en standardtoalett, försvårar det för en synskadad person att orientera sig i. Därför är det bra om det finns flera toaletter i en och samma byggnad, där minst en är en RWC och övriga i mindre standardstorlek.

Skytning av toaletten samt placering av toalettbyggnaden är viktiga parametrar för att det på ett intuitivt sätt ska gå att hitta till toaletten. Skyltar för toalettens funktioner får gärna ha taktila symboler i kombination med taktill skrift. Skyltsymboler bör vara placerade där det är naturligt att hitta dem.

Entrén till toalettbyggnaden bör vara i 0-nivå, det vill säga utan marknivåskillnad. Kan inte detta tillgodoses ska en ramp in till toaletten finnas. I direkt anslutning till toalettdörren bör det finnas tillräcklig yta för att vända med en rullstol, även om entrén är försedd med ramp.

Familjetaoletten med tema Dinosaurier. En lekfull toalett där både barnperspektivet och tillgänglighet har fått fokus i designen.

En tillgänglig toalett bör ha goda kontraster, automatiskt vatten, automatisk belysning samt eventuellt automatisk spolning. Dessutom bör en sådan toalett vara försedd med larmfunktion som kan signalera till de som befinner sig utanför att den som larmat behöver hjälp och eventuellt även signalera direkt till larmcentral.

Helsingborgs funktionskrav

Tillgänglighetsanpassad toalett

- En tillgänglighetsanpassad toalett får inte vara mindre än 2,2 x 2,2 meter.
- Larmanordning bör finnas.
- På vardera sidan om toalettstolen bör det, om möjligt, vara fritt utrymme på 1,1 meter. Fritt utrymme framför toalettstolen ska vara minst 1,5 meter.
- Entrédörr ska vara minst 0,9 meter bred i passagemåttet. Om dörren är försedd med utstickande stödhantag kan bredden behöva anpassas så att passagemåttet är minst 0,9 meter.
- Dörr bör ha greppvänlig låsfunktion samt automatisk dörröppning.
- Ingången bör vara i 0-nivå. Vid ramplösning ska ett vilplan finnas utanför entrén.
- Toalettbyggnaden bör vara tydligt skyltad så att det framgår att det är en toalett. Likaså ska eventuell skyltning på insidan vara lämpligt placerad och vara både visuell och taktil.
- Väggskivor bakom toalettstolen bör ha avvikande kulör för att enkelt kunna upptäckas.
- Det bör vara enkelt för besökaren att förstå hur man ska använda toalettens olika funktioner.
- Placeringen av toalettbyggnader är viktig för att förenkla att hitta till offentliga toaletter. En placering som gör att besökare på ett intuitivt sätt leds förbi på ett nära avstånd är klokt.

Drottninggatan är en gata i centrala Helsingborg där vi skapat en mer trafiksäker miljö för gående och cyklister. Gång- och cykelbanan har olika markbeläggningar för att det ska vara enkelt att förstå hur man ska röra sig. Där gående behöver korsa en cykelbana för att ta sig vidare över gatan finns anlagda ledstråk som är taktila och ger kontrast.

3

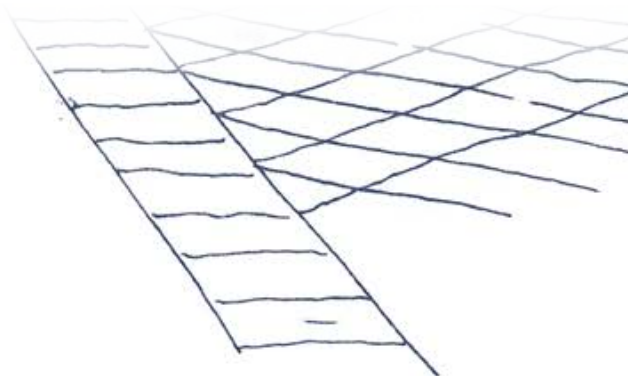
TRAFIKMILJÖER

I stadens trafikmiljöer möts och samspelar ofta olika typer av trafikanter på en angiven yta. I trafikmiljöer finns en mängd nödvändig information att ta del av som är viktig att förstå. Alla olika sinnesintryck kan göra att den omgivande miljön upplevs som stökig och svår att orientera sig i, särskilt i starkt trafikerade miljöer som ofta är bullriga med hög ljudnivå.

En bullrig trafikmiljö med ett plötsligt ljud från en bil som tutar eller bromsar in kraftigt, kan skapa stress för alla trafikanter. För de som lever med hörselnedsättning kan den bullriga miljön göra det svårt att orientera sig och särskilt utmanande är det för de med synnedsättning som söker efter det tickande ljudet från trafiksignalen.

I staden rör sig trafikanterna i flera olika typer av trafikmiljöer. Helsingborgs mål är att alla ska kunna känna sig trygga och säkra oavsett vilken trafikmiljö det handlar om.

Därför strävar vi efter att utforma trafikmiljön så att det finns tydliga och sammanhängande stråk som är enkla att ta sig fram på och som är lätta att förstå. Vi försöker att arbeta konsekvent när vi utformar våra trafikmiljöer för att trafikanten ska känna igen sig och känna sig trygg i hur de rör sig genom staden.

I Helsingborg har vi tagit fram typritningar för några vanliga trafiksituationer. Dessa ritningar går att hitta i stadens Tekniska handbok. Alla platser och situationer är dock unika och det är viktigt att utgå från respektive plats för att hitta en så god tillgänghetslösning som möjligt.

Där olika trafikytor möter eller korsar varandra behöver miljön utformas så att det är lätt att uppmärksamma varandra och underlätta samspel. Tydliga ledstråk, kontrastmarkeringar och pollare med taktil information kan underlätta i sådana situationer.

I det här kapitlet beskriver vi hur Helsingborg stad arbetar med tillgänglighet i några olika typer av trafiksituationer och trafikmiljöer.

I Helsingborg har personer som lever med en funktionsnedsättning en sämre hälsa än personer utan funktionsnedsättning. Även den psykiska hälsan är sämre bland personer med funktionsnedsättning än bland personer utan. Exempelvis upplever personer med funktionsnedsättning en större stress och oro, där kvinnor med funktionsnedsättning sticker ut som extra drabbade.

En stor andel män med funktionsnedsättning uppger även att de saknar någon som kan ge emotionellt stöd.

Källa: Ramboll (helsingborg.se)

Gångbana i asfalt genom Stadsparken. Intelligande gräsmatta och smidesstaket skapar naturliga ledstråk som är enkla att följa.

Gångbanor

Gångbanor ska vara utformade för att medge god framkomlighet. Det innebär att gångbanor bör vara fria från hinder och ha en tillräcklig bredd för att möjliggöra möten mellan olika ekipage. I utemiljö är lagkravet att dimensionera för en elektrisk rullstol för utomhusbruk som har en vändradie på två meter. Det är även avgörande för tillgängligheten att gångbanor har en beläggning som är jämn, fast och halkfri. Personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ska med lätthet och självständigt kunna ta sig fram på gångbanor.

För personer med nedsatt rörelseförmåga är det särskilt viktigt med flacka lutningar på gångbanan. Sidolutningar är det som brukar vara svårast att hantera under en längre sträcka. I Helsingborg tillåts en sidolutning på maximalt två procent på gångbanor.

Längsgående lutning kan vara brantare för att hantera naturlig nivåskillnad i staden och på kortare sträckor kan det därför vara nödvändigt med något kraftigare lutningar. Vid större höjdskillnader bör trappa eller ramp övervägas. I backar behöver det finnas sittplatser både nedanför och ovanför som erbjuder en stunds vila.

För personer med synnedsättningar är det viktigt att det finns taktila och visuella ledstråk. Dessa kan vara naturliga ledstråk eller anlagda med taktila och kontrasterande plattor.

Gångbanor ska vara logiskt utformade så att gående enkelt kan följa gångbanans riktning. Där gångbanor bryts eller viker av behövs tydliga kopplingar för att gående med lätthet ska hitta till en busshållplats eller ett övergångsställe.

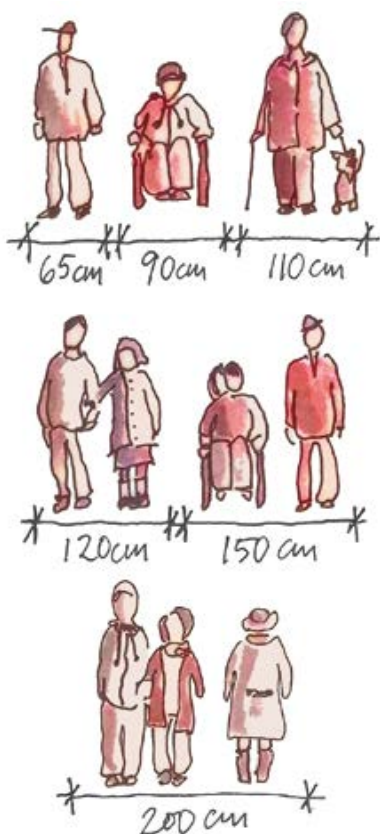

Illustration som visar trafikanter och det utrymme de behöver för att kunna mötas och tas sig fram på en gångbana.

En tillgänglig gångbana har även en god, jämn och bländfri belysning som underlättar orientering och ger möjlighet att uppfatta eventuella hinder eller ojämnheter på marken, även när det är mörkt.

Se typritningar och läs mer i:

Teknisk handbok

Helsingborgs funktionskrav

Gångbanor

Bredd och fri höjd

- Vid nybyggnation bör en gångbana vara minst 2,0 meter bred. I befintlig miljö bör de inte vara smalare än 1,5 meter. Vid enstaka fasta hinder kan en minsta bredd på 1,0 meter tillåtas.
- Öppning i staket, häck eller liknande bör vara minst 0,9 meter bred.
- Fri höjd över gångbana ska vara minst 2,2 meter. Vid längre hinder ska den vara minst 2,5 meter.

Lutning

- Gångbanan ska vara så horisontell som möjligt. Tvärfall på gångbana (sidolutning) bör max vara 1:50 (2 %).
- Längslutning på gångbana bör vara max 1:50 (2 %). Vid större höjdskillnader på grund av rådande terräng kan detta vara svårt att uppfylla. Då bör det övervägas om trappor eller ramper kan vara en lösning.
- Sittplats bör finnas ovan- och nedanför brantare backar. I en längre backe kan det vara klokt att placera sittplats även i backen.

Markbeläggning

- En gångbana ska ha hårdgjord yta, som är slät och halkfri. Bäst framkomlighet ger släta hållar, plattor och asfalt.
- På frekvent använda gångstråk med ojämn beläggning såsom smågatstensytor i historiska miljöer, bör ett stråk med jämn markbeläggning, som är minst 0,9 meter brett, fällas in.
- Smågatsten bör undvikas på gångytor. Där det av gestaltningsmässiga skäl används ska det vara sågad och flammad smågatsten.
- I områden såsom rekreationsområden och längs villagator i ytterområden, kan hårt packat stenmjöl med krossfraktion 0-8 millimeter fungera som beläggning.
- Trädgaller och ljusgårdar ska utformas så att det inte uppstår risk att fastna med orienteringskäpp eller hjul på rullstol/rullator.
- Gångbana ska vara tydligt avskild från vägbana med kantsten så att de med orienteringskäpp kan uppfatta var vägen börjar.
- Gångbana och möbleringszon bör vara tydligt avskilda.

Separerad gång- respektive cykelbana. Gångbanan närmst fasad är lagd med ljusgrå betongplattor och cykelbanan är belagd med asfalt.

Cykel- och mopedtrafik intill gångbana

Det ska kännas tryggt och säkert att röra sig på gångbanor. Därför är det viktigt att separera fotgängare från andra trafikslag såsom cyklister och mopedister. Detta är särskilt viktigt för barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar, som inte alltid har samma reaktionsförmåga eller fullt utvecklad syn och hörsel.

Där det inte går att separera trafikslagen eller där gång- och cykelflödet är lågt, kan gemensam gång- och cykelväg vara en lösning. En anlagd, gemensam gång- och cykelväg ska innehålla ledstråk, antingen naturliga eller anlagda.

För att markera riktning mot exempelvis ett övergångsställe ska ledstråk läggas en kortare sträcka för att tydliggöra riktningen mot övergångsstället. Det är viktigt att en del av den gemensamma gång- och cykelvägen förblir slät på cykelbandedelen för att inte utgöra någon olycksrisk eller försämra framkomligheten för cyklister.

Där gångbana är separerad från cykelbana uppstår det en kritisk korsningspunkt där gående behöver passera över cykelbanan för att nå exempelvis ett övergångsställe eller en bussållplats. I dessa situationer ska trafiksituationen förtydligas så att personer med synnedsättning uppmärksammas om att de är på väg att korsa en cykelbana. I Helsingborg brukar vi markera detta med varningsplattor på vardera sida om cykelbanan. Även personer med hörselnedsättning är behjälpta av den här typen av visuell information i sin miljö.

Taktila stråk förtydligar och förenklar orientering för alla – personer utan funktionsnedsättning uppmärksammas också om att de passerar en kritisk korsningspunkt.

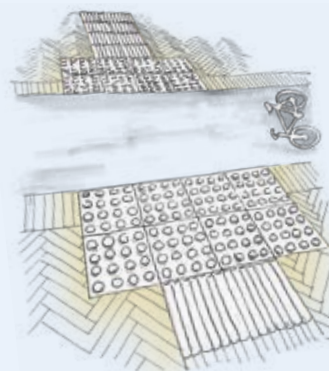

Cykelbana i asfalt som är separerad från gångstråket i tegel. Trädplanteringar och belysningsstolpar är placerade i mitten mellan cykel- och gångbana.

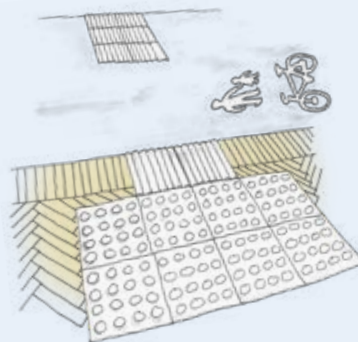
Helsingborgs funktionskrav

Cykel- och mopedtrafik intill gångbana

- En gångbana bör vara separerad från intilliggande cykelbana.
- Separeringen ska vara tydlig och kan till exempel göras med olika material på gång- respektive cykelbana alternativt med vegetation eller annan skiljeremsa.
- En gemensam gång- och cykelbana med ett litet flöde av gående och cyklister ska vara minst 3,0 meter bred. Vid större flöden bör gång- och cykelbanan vara minst 4,0 meter bred och förses med vit linje och målade symboler. Fri höjd ska vara minst 2,5 meter.
- En cykelbana som korsar en gångbana ska markeras med varningsplattor på vardera sida för att markera korsningspunkten. Varningsplattorna ska vara både taktila och ha kontrast.

Exempel på hur taktil övergång ser ut vid separerad gång- och cykelbana.

Exempel på hur taktilövergång ser ut vid gemensam gång- och cykelbana.

Se typritningar och läs mer i:

Teknisk handbok

Övergångsställe utan trafiksignal vid Jönköpingsgatan.

Övergångsställen

Tillgängliga övergångsställen och andra gångpassager är en förutsättning för att alla ska kunna röra sig ute i staden. Det finns de som har behov av särskild tydlighet och information om hur de rör sig över en gata och de som behöver längre tid på sig för att korsa en gata. En tillgänglig passage ska finnas i varje korsning, antingen i form av ett övergångsställe eller en gångpassage. Detta för att slippa gå långa omvägar.

I Helsingborg anlägger vi övergångsställen i komplexa trafikmiljöer, som till exempel över starkt trafikerade gator eller vid cirkulationsplatser där det kan vara svårt att ta sig fram och orientera sig. Även vid skolor, vårdinrättningar, busshållplatser, stationer och andra viktiga målpunkter eftersträvar vi att övergångsställen anläggs.

Ett övergångsställe är en reglerad passage för gående som är markerad med vägmarkering alternativt vägmärke eller med båda.

Övergångsställen ska vara utformade så att de kan användas av alla och vara lätta att hitta till. Där det inte finns naturliga ledstråk ska taktila och kontrasterande ledstråk anläggas som leder fram till övergångsstället och markerar riktningen över gatan. En del av övergångsstället ska utformas med en visningskant som är vinkelrät mot gångriktningen. Kanten används av personer med synnedsättning för att ta ut riktningen över gatan med teknikkäpp. Där det inte är möjligt ska en riktningsspollare placeras i stället. Den andra delen av övergångsstället ska vara helt nedsänkt till gatunivå för att underlätta för personer med rörelsehinder.

Övergångsställen kan vara signalreglerade och våra signalreglerade övergångsställen ska vara försedda med en tryckbox med en taktil karta på. Kartan visar riktningen över övergångsstället och den ska även ge information om hur många körfält som ska korsas samt körfältens trafikriktning.

Tryckbox med taktil karta som visar riktning över gatan vid signalreglerat övergångsställe.

Tiden det är grönt ljus ska vara inställd så att de som går långsammare hinner över gatan utan att behöva stressa. Den som har börjat att gå när det är grön gubbe har rätt att passera över även om det slår om till rött.

Signalreglerade övergångsställen ska även ha en ljudsignal i form av ett tickande ljud. Signalen underlättar för de som orienterar sig med hjälp av ljud att hitta till övergångsstället. Ljudet i tryckboxen ska vara hörbart och överrösta trafiken där den är placerad. Vilken ljudnivå den bör ha beror på flera faktorer, bland annat trafikmängd och fordonshastighet.

Tryckboxen ska vara placerad i övergångsställets gångriktning för att inte minska gångytans bredd och utgöra risk för att någon går in i den och vara placerad på en höjd så att alla kan nå knappen.

Helsingborgs funktionskrav

Övergångställen

- Övergångsstället bör placeras vinkelrätt mot trottoarkant för att underlätta för personer med orienteringskäpp att ta ut riktningen. Där det inte går ska en riktningsspollare placeras ut.
- En del av övergångsstället ska vara nedsänkt till 0-nivå och vara belagd med en slät, hårdgjord och halkfri yta i samma material som gångbanan i övrigt. Den nedsänkta rampdelen ska vara placerad närmast korsningen.
- Nedsänkning intill ett övergångsställe ska ha en lutning på max 1:12.
- Den andra delen av övergångsstället förses med en 5-7 centimeter hög visningskant samt två rader kupolplattor utmed kantstenen. Det gäller även om övergångsstället är upphöjt. Kantsten som skiljer den upphöjda delen av övergångsstället från den nedsänkta rampen ska ha samma riktning som övergångsstället. Om det inte går att anlägga visningskant ska riktningsspollare sättas ut.
- En mittrefug bör vara minst 2,0 meter djup. Mittrefugen ska vara utan kantsensvisning för att inte utgöra någon snubbelrisk och förses med taktila kupolplattor. Riktning tas ut mot mittrefugens omgärdade och höjda kantsten.
- Tryckbox ska placeras så att boxens överkant är 1,0 meter över marken.
- Tryckbox vid gångbana ska vara försedd med taktil karta och riktningsspil.
- Tryckbox i mittrefug ska enbart ha riktningsspil (dubbelpil).
- I refug ska två tryckboxar vara monterade, en i vardera gångriktning.
- Om kontrast mot signalstolpen inte uppnår 0,40 NCS ska stolpen förses med kontrastmarkering där tryckboxen sitter.
- Ljudet i tryckboxen ska vara ställt så att det inte överröstas av trafikbuller.
- Gröntiden ska vara inställd så att personer som går långsammare hinner över gatan utan att behöva stressa.

Se typritningar och läs mer i:

Teknisk handbok

Enkel gångpassage vid Gamla stationsplatsen med nollvisning mot körbanan för att minska snubbelrisken.

Gångpassager

En gångpassage är en oreglerad och oskyldad passage där det har underlättats för gående att korsa en gata genom att till exempel kantstenen är sänkt. För att göra det enklare att ta sig över gatan kan körbanan smalnas av med klackar alternativt med en mittrefug. Mittrefugen ska vara tillräckligt bred för att det ska kännas tryggt att vänta där med rullstol, rullator eller barnvagn.

Till skillnad mot övergångsställen har inte fordonsförare väjningsplikt mot gående vid den här typen av gångpassage. I Helsingborg märker vi därför inte ut dessa gångpassager med ledstråk, för att personer med synnedsättning inte ska misstas för övergångsställen. På platser där trafikflödet är lågt och där antalet gångtrafikanter förmodas vara få, arbetar vi med gångpassager i stället för övergångsställen.

Genomgående gångbana är en typ av gångpassage som anläggs längs stråk där det är särskilt viktigt att prioritera gåendes framkomlighet. Gångbana som passerar över en tvärgata höjs upp och beläggs med ett genomgående material så att gångbanan löper obruten över korsningen.

Fordonsförare har väjningsplikt mot gående på genomgående gångbana. I Helsingborg markeras normalt inte dessa passager med ledstråk, eftersom gångbanan inte bryts utan fortsätter över korsningen. I vissa komplexa trafiksituationer gör vi idag försök med ledstråk.

Genomgående gångbana i obrutet markmaterial, som ger gående prioritet över korsningen.

Helsingborgs funktionskrav

Gångpassager

- En enkel gångpassage med nedsänkt kant ska finnas i varje korsning.
- Nedsänkningen i nollnivå ska vara mellan 0,90 till 1,05 meter bred.
- Lutningen i nedsänkningen får vara max 1:12.
- Nedsänkningen ska ha samma material som gångbanan i övrigt, det vill säga vara belagd med hårdjord yta.
- Genomgående gångbanor ska ha samma material och obruten mönsterläggning genom hela korsningen.
- Ledstråk anläggs normalt inte vid gångpassager.

Se typritningar och läs mer i:

Teknisk handbok

Taktil pollare där man kan känna riktning och körfält för gatan man ska korsa.

Taktila pollare

Pollare med taktil information underlättar för personer med nedsatt syn eller orienteringssvårigheter att ta ut riktningen när de till exempel ska gå över gatan. Vid övergångsställen används i första hand en vinkelrät kantsten som riktningsvisare.

På platser där ett övergångsställe inte kan placeras vinkelrätt mot gångriktningen eller där visningskant inte kan anläggas, behöver en pollare med taktil information och riktningsvisare sättas upp på vardera sida om övergångsstället.

Precis som på trafiksignalstolparnas tryckboxar, visar den taktila kartan på pollarna också information om hur många körfält som ska passeras och trafikens riktning .

Vid val av pollare är det viktigt att den taktila informationen inte är vass, samt att den ger tydlig och adekvat information.

Pollare används i staden av flera olika anledningar – de kan sättas upp för att markera var bilar får och inte får köra, de kan även markera kajkanter med mera. Oavsett om de är taktila eller ej är det viktigt att de är synliga och tydliga. Detta är särskilt viktigt när de är placerade i gångtytor. Detta uppfylls genom att de har en kontrastverkan på minst 0,40 NCS.

I stadsmiljö som är upplyst när det är mörkt, är det i de flesta fall mest effektivt att ha mörka pollare för att uppnå kontrastverkan. Pollarna ska då vara försedda med vitt reflexband för att kunna uppfattas även under dygnets mörkare timmar.

Visningspollare på vardera sida av övergångsstället som visar antal körfält som ska korsas.

Helsingborgs funktionskrav

Pollare

- Riktningsspollare ska ha en höjd på minst 0,8 meter.
- Riktningsspollare ska ha information med riktningsangivelse på toppen av pollaren. Det ska även finnas information om hur övergångsstället ser ut med antal körfält, mittrefug och trafikens körrikning.
- Information på visningsspollare ska vara både taktil och visuell.
- Pollare i staden som gångtrafikanter kommer i närheten av ska ha en ljushetskontrast mot omgivande miljö.
- Pollare ska förses med vitt reflexband runt toppen.

Se typritningar och läs mer i:

Teknisk handbok

Stadsmiljöprogram

Exempel på anlagt ledstråk i ett skyltat gångfartsområde på Norra Storgatan.

Lågfartsområden

I Helsingborg arbetar vi ibland med lågfartsområden på platser där vi vill lyfta fram de gående i gaturummet. Det handlar framför allt om lågfartsområden så som gågator eller gångfartsområden där fordon får färdas på de gåendes villkor. Det betyder att fordon inte får framföras med högre hastighet än gångfart. I gångfartsområden och på gågator råder även parkeringsförbud och fordon har väjningsplikt mot gående.

Ett gångfartsområde ska vara utformat så att det tydligt framgår att gående nyttjar hela ytan och att det inte är lämpat för hastigheter över gångfart. Utformningen av lågfartsområden kräver särskild omsorg eftersom den här typen av miljö bygger på ett samspel mellan olika trafikslag och trafikanter. För att säkerställa att biltrafiken håller låg hastighet kan fartdämpande åtgärder anläggas.

Öppna ytor där olika trafikanter ska samspela kan skapa problem för personer med funktionsnedsättning. För personer med synnedsättning är det svårt att orientera sig på öppna platser där det finns få ledstråk att ledas av. För personer med kognitiv funktionsnedsättning kan det vara en utmaning att förstå samspelet mellan olika trafikslag. Lågfartsområden behöver därför vara lätta att orientera sig i. Detta kan till exempel uppfyllas genom avvikande material. Det ska vara tydligt var fordon förväntas köra och i vilken riktning den övriga trafiken rör sig.

På öppna ytor där det saknas naturliga ledstråk för gångtrafikanter ska kontrasterande och taktila ledstråk anläggas. Det är dock problematiskt att dra taktila stråk över körytor på platser där det handlar om ett samspel mellan olika trafikanter. Det kan medföra en risk att påvisa att gående har företräde i sådana situationer och därför anläggs sällan ledstråk över körytor.

Exempel på anlagt ledstråk i skyltat gångfartsområde på Hantverkaregatan.

På vissa platser behöver gångstråkets riktning förtydligas för att skapa en trafiksäker lösning. Det kan göras genom att ett taktilt stråk dras fram så nära korsningspunkten som möjligt för att skapa en passage med ett kort avstånd över körytan. Det kan även behövas kompletterande pollare som visar taktill information med riktning. Det är alltid viktigt att utgå från platsens förutsättningar för att hitta de bästa tillgänglighetslösningarna.

Ett begrepp som förekommer i samband med planering av lågfartsområde är *Shared space*. Ofta menas en gata, ett torg eller ett område där gående och fordon ska samspela på en gemensam yta. Utgångspunkten är att gåendes förutsättningar och tempo är styrande för övriga trafikanter på dessa platser. Till skillnad mot gågata och gångfartsområde gäller däremot generella trafikregler och gående har därför inte lika tydlig prioritet. Vi arbetar sällan med *Shared space* i Helsingborg på grund av att de är svåra att tillgänglighetsanpassa.

Helsingborgs funktionskrav

Lågfartsområden

- Lågfartsområden ska utformas utifrån de gåendes förutsättningar.
- Fartdämpande åtgärder kan vara aktuella för att alla fordonsförare ska hålla låg hastighet, i gåendes tempo.
- Det ska vara enkelt att hitta till intilliggande gångytor och att få förståelse om vilken riktning som är säkrast över dessa typer av ytor.
- Genom att tydliggöra gångstråk förenklas orienteringen. Detta kan göras med ett avvikande material som behöver vara jämnt, halkfritt samt ge kontrast och kunna uppfattas taktilt.
- Orienteringen över en yta där olika trafikanter samspelar ska vara tydlig, antingen genom avvikande markmaterial som har både kontrast och taktill information, alternativt med visningspollare, eller på annat lämpligt sätt.
- Trafiksituationer som bygger på ett samspel mellan olika trafikslag och trafikanter ska alltid ha god belysning som är jämn och bländfri.

Längsgående parkeringsplats för rörelsehindrade på Norra Storgatan. Platsen är markerad med heldragen linje och symbol.

Parkeringsplats för rörelsehindrade med särskilt tillstånd

Kriterierna som behöver uppfyllas för att kunna leva upp till en god tillgänglighet för de som har det allra svårast att förflytta sig i samhället, är rätt omfattande. Därför är det viktigt att säkerställa att det finns både parkeringsplatser för rörelsehindrade och angöringsplatser inom 25 meter från tillgängliga entréer.

För personer med funktionshinder som gör att det är svårt att förflytta sig och som är varaktiga, finns det möjlighet att via kommunen ansöka om parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Med ett sådant tillstånd har innehavaren rätt att parkera på parkeringsplatser för rörelsehindrade.

Ett parkeringstillstånd kräver att vissa kriterier uppfylls. Funktionsnedsättningen behöver ha en betydande påverkan på den egna förmågan att röra sig, samt vara varaktig över tid. En person som råkat ut för en olycka och som tillfälligt tar sig fram med rullstol är alltså inte berättigad ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade.

Angöringsplatser och parkeringsplatser för rörelsehindrade ska ordnas efter behov och finnas i anslutning till viktiga målpunkter, som exempelvis offentliga lokaler, vårdcentraler, apotek och affärscentrum. Även vid parker, fritidsområden, campingplatser och badanläggningar bör parkeringsplatser för rörelsehindrade finnas.

Vinkelrät parkeringsplats för rörelsehindrade där rampen är anlagd vid sidan och tydligt avgränsad med borgmästarehällar.

Antalet parkeringsplatser ska vara dimensionerat efter det behov som finns enligt Helsingborgs mobilitetsnorm. Där parkeringsplatser för rörelsehindrade finns, ska minst en av dessa utformas så att en rullstol, med eller utan ramp, ska kunna tas in från sidan av ett fordon. En sådan parkeringsplats har en minsta bredd på fem meter.

Helsingborgs funktionskrav

Parkeringsplats för rörelsehindrade med särskilt tillstånd

- En parkerings- eller angöringsplats för rörelsehindrade ska finnas inom 25 meter från en viktig målpunkt eller en tillgänglig och användbar entré.
- Markbeläggningen på en parkeringsplats för rörelsehindrade ska vara fast, jämn och halkfri.
- Parkeringsplatser för rörelsehindrade ska anordnas på en så plan yta som möjligt. Ytan bör inte ha lutning som överstiger 1:50 åt endera håll.
- Bredden på en tvärställd parkeringsplats ska vara 5,0 meter. Bredden på parkeringsplatsen kan minskas om det finns en gångyta i samma nivå bredvid som kan tas i anspråk, så att den totala bredden blir fem meter. Om det finns flera parkeringsplatser för rörelsehindrade som ligger bredvid varandra kan övriga vara 3,6 meter breda.
- Parkeringsplatser för rörelsehindrade bör vara i samma nivå som gatan. En närliggande avfasning mellan parkeringsplats och gångbana ska finnas. Denna avfasning ska ha en bredd på 0,90-1,05 meter och får i själva avfasningen luta max 1:12.
- En längsgående parkeringsplats för rörelsehindrade utmed gata ska vara 7,0 meter lång. En närliggande avfasning mellan parkeringsplats och gångbana ska finnas och ska vara placerad i parkeringens bakkant. Denna avfasning ska vara mellan 0,90 till 1,05 meter bred och får i själva avfasningen luta max 1:12.

Se typritningar och läs mer i:

Teknisk handbok

Hitta Helsingborgs mobilitetsnorm genom att söka "mobilitetsnorm" på:

helsingborg.se

Ledstråk vid hållplats med väderskydd.

Busshållplatser

Alla har rätt att åka buss och en bussfärd kan vara extra utmanande för personer som lever med funktionshinder. Att ta sig upp i bussen med rullstol kan vara en omöjlighet om bussen inte är försedd med utfällbar ramp. Att hitta till rätt hållplats och förstå var man ska stiga på bussen kan vara svårt för den med synnedsättning, särskilt om det bara finns textinformation att tillgå. Det är därför viktigt att på ett konsekvent sätt förenkla förståelsen, orienteringen och informera om eventuella hinder när vi utformar busshållplatser.

Gångvägar till hållplatser ska utformas så att det är intuitivt och lätt att hitta rätt. Det ska vara visuellt tydligt och även tydligt för de som inte ser. Därför anläggs taktila ledstråk som gör det enklare att hitta till hållplatsläget från intilliggande gångstråk.

En god, allmän, jämn och bländfri belysning ska finnas både vid hållplatsläget och på gångbanan till och från hållplatsen. Detta för att skapa en säker och trygg miljö samt för att det ska gå att läsa och tyda information som finns vid hållplatsen.

Skånetrafiken har tagit fram en handbok för placering av utrustning samt hur taktila stråk bör utformas vid hållplatslägen. I Helsingborg har vi även valt att göra vissa anpassningar för att få en konsekvent utformning av ledstråk i våra trafikmiljöer. Till exempel lägger vi taktila ledstråk med två plattor i bredd, det vill säga 0,70 meter breda stråk. Dubbla rader ger ett tydligt ledstråk att följa och är viktigt för att uppnå en trygg och säker trafikmiljö för alla.

Ledstråk vid hållplats utan väderskydd. På hållplatsen finns även soffa med armstöd samt skräpkorg.

För att underlätta för personer i rullstol, med rullator eller gångsvårigheter att komma på och av bussen, behöver kantsten längs plattformen vara 17 centimeter hög jämfört med vägnivån. Då ligger bussens golv i samma nivå som plattformen. Hållplatsplattformen bör även vara tillräckligt bred för att de som sitter i rullstol ska kunna vänta samtidigt som det finns utrymme för andra att gå förbi. Plattformen får aldrig vara smalare än 1,5 meter för att det ska vara möjligt att vända med en rullstol.

Vid hållplatser med många påstigande bör det finnas väderskydd. Likaså ska det finnas soffa med armstöd och skräpkorg inom hållplatsområdet. Avstånd mellan soffa och kantsten bör vara minst 2,3 meter. Om det inte får plats kan plattformsbredden minskas. Reseinformation vid hållplatsläget ska placeras så att den är läsbar för de som sitter i rullstol. Informationen ska gå att få uppläst.

Helsingborgs funktionskrav

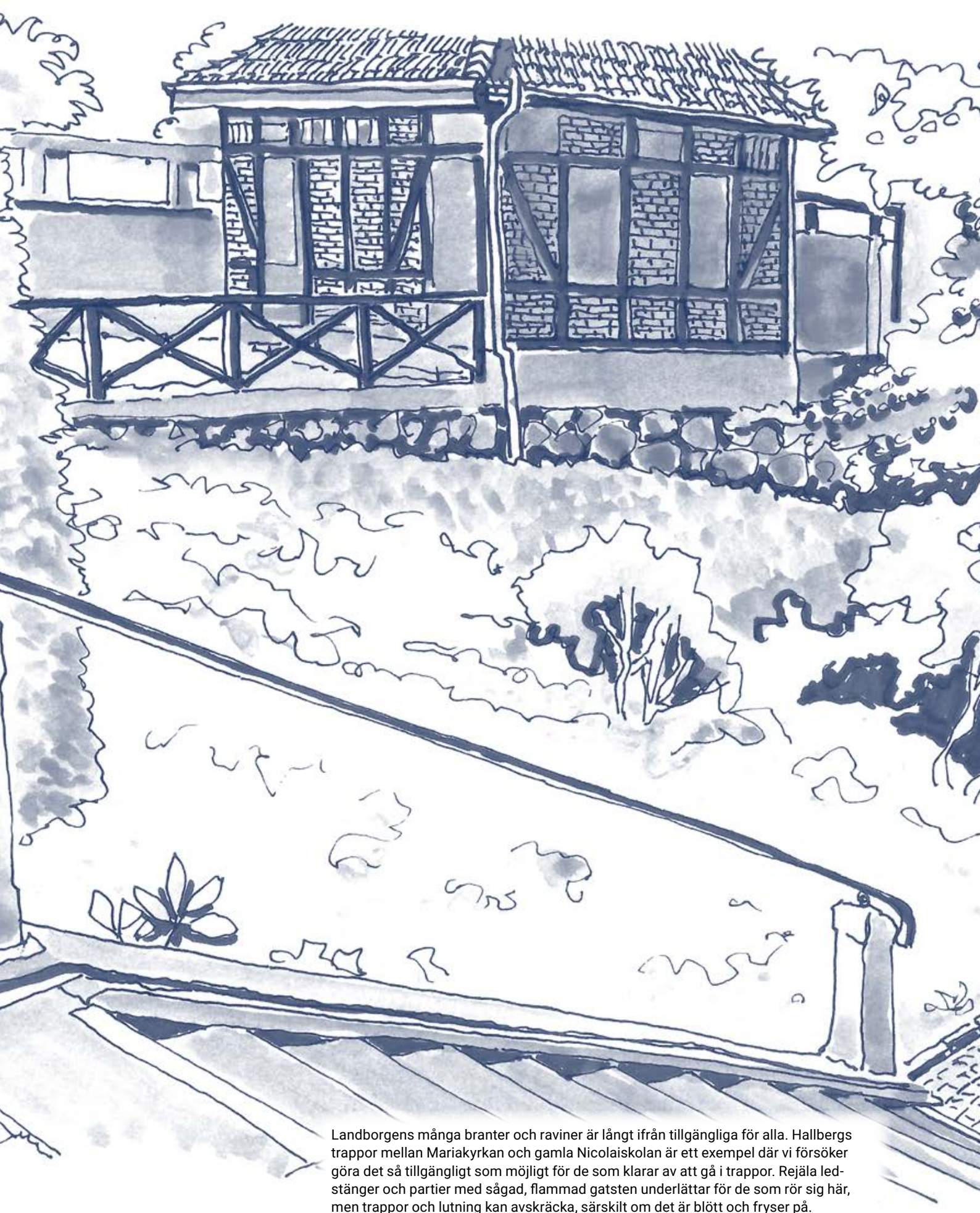
Busshållplatser

- Utformning av ledstråk i trafikmiljöer ska vara konsekvent. Längs kantsten vid hållplatslägen ska en rad med supervita plattor läggas i kombination med fyra supervita kupolplattor som markerar insteget till bussen. Taktilt ledstråk med sinusplattor som leder fram till påstigningszon läggs med supervita plattor med en bredd på 0,70 meter.
- Ledstråk som leder från gångbana till väderskydd ska finnas för att synskadade personer lättare ska hitta till busshållplatsen.
- Plattformen ska ha en plan, slät och halkfri, hårdgjord yta.
- Kantsten längs hållplatsplattformen ska vara 17 centimeter över vägbanan för att underlätta på- och avstigning.
- Väderskydd bör finnas på hållplatser med många påstigande. Information om busshållplatsens namn ska finnas på väderskyddet och placeras ut av Skånetrafiken.
- En hållplats ska vara utrustad med en tillgänglig soffa med arm- och ryggstöd.
- Utrustning placeras enligt Skånetrafikens typritning. Soffor, cykelställ och skräpkorgar väljs enligt Helsingborgs stadsmiljöprogram. I vissa stadsmiljöer behöver utrustning anpassas efter platsens övriga gestaltungsprogram.
- En god, allmän, jämn och bländfri belysning ska finnas både vid hållplats och på gångbana till och från hållplatsen.
- Avstånd mellan väderskydd/soffa och kantsten bör vara minst 2,3 meter. Om det inte får plats kan plattformsbredden minskas. Plattformen får aldrig vara smalare än 1,5 meter.

Se typritningar och läs mer i:

Teknisk handbok

Stadsmiljöprogram

Landborgens många branter och raviner är långt ifrån tillgängliga för alla. Hallbergs trappor mellan Mariakyrkan och gamla Nicolaiskolan är ett exempel där vi försöker göra det så tillgängligt som möjligt för de som klarar av att gå i trappor. Rejåla ledstänger och partier med sågad, flammad gatsten underlättar för de som rör sig här, men trappor och lutning kan avskräcka, särskilt om det är blött och fryser på.

4

NIVÅSKILLNADER

Nivåskillnader kan ställa till en hel del problem för människor som lever med olika funktionsnedsättningar. En höjdskillnad i form av en kantsten på några få centimeter kan vara ett tillräckligt stort hinder för att det ska bli omöjligt att ta sig över för en person i rullstol. Ju större höjdskillnad desto större utmaning är det rent fysiskt. För människor med olika typer av funktionsnedsättningar blir det därför särskilt utmanande.

I flera av de lagkrav som finns framgår det att nivåskillnader ska utjämnas eller i största möjliga mån undvikas.

Här beskriver vi bland annat Helsingborgs funktionskrav för olika lösningar när det inte är möjligt att undvika nivåskillnader, såsom trappor och ramper samt även hur vi bör markera nivåskillnader för att undvika att någon snubblar.

En funktionsnedsättning kan vara alltifrån diabetes och depression till nedsatt hörsel och fullständig förblinning av en kroppsdel. En funktionsnedsättning kan uppstå under en persons livstid eller förekomma redan från födseln.

Terasstrapporna som är Helsingborgs kanske mest kända trappor.

Trappor

Att ta sig upp eller ner i en trappa kan vara fysiskt ansträngande samtidigt som det krävs balans, styrka och koordinationsförmåga. För en del personer är trappan ett omöjligt hinder. För vissa kan trappan bli ett omöjligt hinder om det saknas ledstång att stödja sig mot och för andra kan en trappa som saknar kontrastmarkeringar leda till olycksfall för att nivåskillnaden inte kan uppfattas.

För att göra en trappa så tillgänglig som möjligt ska den vara konsekvent i sin utformning. En trappa ska ha samma lutning i varje trapplopp. Vid utformning av en trappa behöver lutning och längd samt måttförhållandet mellan trappstegens höjd och djup beaktas. För att minimera snubbelrisken bör en trappa innehålla minst tre trappsteg. Enstaka trappsteg med olika höjd bör inte förekomma.

Om det inte är möjligt att undvika att anordna en trappa ska denna kompletteras med en ramp eller en alternativ väg som personer med nedsatt rörelseförmåga kan använda.

Trappor ska utformas så att även personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan förflytta sig säkert i dem. Förutom att trappor ska vara halk- och snubbelfria ska de även vara kontrastmarkerade och förses med ledstänger på båda sidor av trappan. Det är funktioner som underlättar för alla.

Ledstång i trappa med tre steg. Även om en trappa enbart har några få steg är ledstång ett viktigt element som är avgörande för att vissa människor ska klara av att gå i trappan.

Helsingborgs funktionskrav

Trappor

- Trappans översta och nedersta plansteg ska kontrastmarkeras utmed hela trappsteget.
- Trappor ska förses med ledstång på båda sidor. Ledstång bör även ha kontrasterande ljushet gentemot omgivande ytor.
- Trappstegen bör ha samma höjd och samma djup i hela trappan. Trappstegens djup bör vara minst 30 centimeter.
- Trappor bör följa en rak linje.
- Trappor bör inte ha trappnosar då det ökar risken för att snubbla.
- En trappsats bör bestå av minst tre trappsteg och som mest åtta steg. Trappsatser kan delas med eventuellt vilplan som ska vara minst 1,3 meter långt. Längre trappor bör vara avdelade med vilplan, gärna med sittmöjlighet på ett av vilplanen.
- En trappa bör belysas, särskilt trappans första och sista steg, för att vara säkert att använda.
- Längslutningen i en trappa bör inte överstiga 1:50 (2 %).
- Fri bredd i trappa bör vara minst 1,5 meter.
- Vid viktiga målpunkter såsom terminal, station och större busshållplats ska nivåskillnad som är större än ett våningsplan överbyggas med hiss.
- Trappa bör alltid finnas som ett komplement till hiss.

Ramp med handledare på två olika höjder, 900 millimeter och 700 millimeter. Detta för att det ska gå att greppa om ledstången oavsett om man är gående eller sitter i rullstol.

Ramper

Majoriteten av de som lever med någon funktionsnedsättning har lättare att använda en ramp jämfört med en trappa. Det är därför viktigt att en ramp följer de lagkrav som finns för att säkerställa att så många som möjligt ska kunna använda den på ett tryggt och säkert sätt.

Flera ramper efter varandra bör undvikas eftersom det krävs en stor ansträngning bara av att ta sig upp för en ramp. Två ramper i följd är ett för stort hinder för många. Där det inte går att undvika flera ramper efter varandra, kan därför ett längre vilplan med bänkar vara en bra kompletterande åtgärd.

En ramp på allmän platsmark får ha en lutning på max 1:20, det vill säga en maximal lutning på fem procent. Många hjälpmedel som används utomhus klarar inte en kraftigare lutning utan risk att välta och därför är det mycket viktigt att rampens lutning aldrig överstiger fem procent för att säkerställa en säker och tillgänglig miljö.

Det är önskvärt att både trappa och ramp upplevs vara likvärdigt placerade mot exempelvis en huvudentré. En tillgänglig väg bör inte placeras så att den upplevs som en längre omväg.

Ramp försedd med nät för att förhindra halka vid blött väder eftersom rampen är byggd i trä.

Helsingborgs funktionskrav

Ramper

- En ramp bör ha en lutning på max 1:20 (5 %) men ska helst vara flackare.
- Lutningen i sidled på ramp och vilplan bör vara högst 1:50 (2 %).
- Rampen bör ha en fri bredd på minst 1,5 meter.
- En ramp bör vara försedd med avåknings-skydd på båda sidor, som sticker upp minst 40 millimeter.
- En ramp ska ha ledstång på vardera sida. Ledstång bör finnas på två höjder – en på 0,9 meter och en på 0,7 meter.
- Beläggningen i en ramp ska vara hård, jämn och halkfri.
- En ramp bör ta upp högst 0,5 höjdmeter. Vid större höjdskillnad bör rampen delas upp i sektioner med vilplan emellan. Varje vilplan bör vara minst 2,0 meter långt.
- Ramp som leder upp till en entré med dörr bör förses med tillräcklig friyta så att dörröppnare/dörrhantag kan användas av en person som sitter i en rullstol.
- Ramper bör alltid vara raka. Eventuell sväng ska ligga i viloplan.
- En ramp ska vara utformad så att den är lätt att upptäcka. Detta kan göras genom kontrastmarkering i början och slutet av rampen. I vissa fall kan ledstänger i en kontrasterande färg ge tillräcklig tydlighet.
- Ramper bör vara väl belysta. Särskilt viktigt är det att belysa slutet och början av rampen.
- En ramp bör ha en lämplig friyta i anslutning till den för svängutrymme och säkerhetsavstånd till ramp för rullstol.
- En ramp bör kompletteras med en trappa.

Ledstång i rostfritt material vid SeaU i Helsingborg.

Ledstång

För att underlätta att klara av nivåskillnader av olika slag kan en ledstång vara ett stort stöd. I trappor och ramper ska det finnas ledstång på båda sidor. Anledningen är att det finns de som enbart kan stödja sig på en sida, vilket är vanligt efter till exempel en stroke. Personer med reumatism och de som inte har någon arm kan också få avgörande stöd av att det finns ledstång på båda sidor.

Ledstången ska även kontrastera mot omgivningen för att minska risken att någon går in i dem samt för att de med synnedsättning enklare ska kunna hitta och kunna orientera sig med hjälp av dem.

I Helsingborg finns en stor variation på olika typer av ledstänger. I några av våra kulturparker finns ledstänger i svart smide och i våra nybyggda områden finns ledstänger med ett mer modernt uttryck. Eftersom Helsingborg har många områden som ligger havsnära finns det en skötselproblematik med att ha målade ledstänger. Klimat och saltstänk kan helt enkelt få färgen att släppa, vilket resulterar i fläckiga ledstänger. Därför använder vi ibland galvaniserade ledstänger, som har ett grått utseende i miljöer som ligger nära havet. Dessa ger inte alltid en tillräcklig kontrastverkan vilket är en utmaning.

Ledstänger ska vara enkla att greppa samt vara möjliga att följa, även förbi infästningarna på ledstången.

Ledstång i svart smide och med en halvrund överliggare som ger både en tydlig kontrast samt är skön och enkel att greppa om.

Helsingborgs funktionskrav

Ledstång

- Både trappor och ramper ska vara försedda med ledstång på vardera sida.
- En ramp bör ha dubbla ledstänger, en på 0,7 meters höjd och en på 0,9 meters höjd.
- En ledstång ska vara möjlig att greppa om.
- En ledstång bör vara ergonomiskt utformad, vara möjlig att följa även förbi handledarnas infästningar samt ha en rundad avslutning.
- En ledstång bör sticka ut minst 30 centimeter förbi översta och nedersta trappsteget och motsvarande för ramp, där ledstängerna bör sticka ut minst 30 centimeter förbi nivåskillnadens början och slut.
- En ledstång bör kontrastera i färg mot omgivande ytor och beläggning.

Kontrastmarkering i form av puckar i en trätrappa. Puckarna är gjorda av en typ av plast.

Kontrastmarkeringar

Det är av stor vikt att gångytor, viktiga målpunkter samt nivåskillnader såsom trappor, ramper eller kanter är lätta att upptäcka för att undvika olyckor. Kontrastmarkeringar är en stor hjälp för personer med synnedsättning eller kognitiv funktionsnedsättning (såsom demenssjukdomar och hjärnskador som ger orienteringssvårigheter). Faktum är att kontrastmarkeringar hjälper alla, eftersom de hjälper till att definiera och förtydliga miljöerna vi rör oss i. Många känner nog igen sig i hur svårt det kan vara att avgöra var en trappa tar slut och eller börjar. Med tydliga kontrastmarkeringar är det enklare att orientera sig och olyckor kan förhindras.

Det är viktigt att kontrastmarkeringar används konsekvent för att skapa igenkänning och trygghet. Det är därför klokt att kontrastmarkera trappor eller ramper som ligger nära varandra på ett liknande sätt. Detsamma gäller för anlagda taktila stråk.

I stadens trappor är variationen av kontrastmarkeringar stor. Många trappor är byggda i olika material och på olika sätt, vilket medför att de behöver kontrastmarkeras på olika sätt. Målet är alltid att trappor inom ett område ska kontrastmarkeras på ett konsekvent sätt för att underlätta orienteringen.

Kontrastmarkering i granittrappa lagd i linje över hela trappsteget. Kontrastmarkering är gjord med diabas som ger en nästintill svart markering.

Det är bra att känna till att mörka markpartier kan uppfattas som djupa hål för de som har svårt med perceptionsförmågan. Det är särskilt vanligt för personer som lever med kognitiv eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning samt för dem med olika grad av synnedsättning – vanligt bland äldre personer med försämrad syn. Det kan räcka med en mindre vattenpöl för att det ska ge en illusion av ett bottenlöst bråddjup. Platser där nivåskillnader är konsekvent markerade kan därför hjälpa till att skapa en lugnare och tryggare miljö för många.

Kontrastmarkering kan göras med en linje, puckar eller att man ger hela sättsteget en kontrast. I Helsingborg föredrar vi att markera med linje eller puckar.

Helsingborgs funktionskrav

Kontrastmarkeringar

- En trappa ska ha kontrastmarkering utmed hela trappsteget på dess första och sista plansteg.
- Kontrastmarkering bör ha en ljushetskontrast på minst 0,40 enligt NCS.
- Ramper bör kontrastmarkeras antingen i marken, liksom trappor, alternativt genom att ledstängerna i rampen kontrasteras.
- Logiska färgsystem bör användas då de underlättar förståelsen och orienteringen.

Se typritningar och läs mer i:

Teknisk handbok

Henckels torg, där Varvsbron möter Oceanhamnenområdet, är ett litet torg med relativt få öppna ytor. Torget har gestaltats med sittplatser, planteringar och många fasta installationer för att ge ett mer intimt och välkomnande intryck.

5

UTRUSTNING I STADEN

I staden finns det många olika typer av utrustning. Allt från skräpkorgar, sittplatser, belysningsstolpar, planteringskrukor, cykelställ, skyltar med mera. För att erbjuda en så tillgänglig miljö som möjligt är det viktigt att beakta tillgängligheten, både när det kommer till placering av utrustning i staden samt att tillgodose att utrustningen i sig är användbar av så många som möjligt.

Utrustning som placerats nära eller i ett stråk är särskilt problematiskt för personer med synnedsättning som riskerar att gå in i dem. För många är även sittutrustning utan rygg- eller armstöd omöjlig att använda då dessa stöd behövs för att kunna sätta sig eller ta sig upp.

I Helsingborg arbetar vi med så kallade möbleringszoner för att tydliggöra utrustningens placering i staden. På platser där det inte finns så mycket utrymme är det viktigt att utrustning placeras så att risken att kollidera med den minimeras. Utrustningen behöver vara tydlig och upptäckbar för alla, under hela dygnet.

All utrustning behöver däremot inte vara tillgänglig i form av att det finns arm- och ryggstöd så länge det finns ett tillgängligt alternativ i nära anslutning.

Här beskriver vi mer ingående hur vi arbetar med tillgänglighet kopplat till ofta förekommande utrustning i staden.

I Helsingborg ökar antalet yngre äldre i åldrarna 65-79 år mycket. Resultatet är att både antalet och andelen 80-plussare kommer att öka snabbt under kommande år. I Sverige som helhet förväntas denna grupp växa ungefär lika mycket i antal under 2020-talet som under de föregående 40 åren tillsammans.

Motsvarade gäller även för Helsingborg, där antalet invånare över 80 år ökar med ca 40 procent, från drygt 7 000 i början av årtiondet till en bit över 10 000 i slutet av det.

Trädplanteringar, papperskorg och cykelställ har placerats mellan gångbana och cykelväg vilket skapar en tydlig möbleringszon och separering av de båda trafikslagen.

Möbleringszon

Med en möbleringszon menas en strukturerad gatumöblering där utrustning placeras av praktiska och estetiska skäl – och som förstärker ett gångstråk.

Syftet med möbleringszoner är att skapa en plats för utrustning som annars skulle kunna utgöra ett hinder. Möbleringszoner är särskilt viktiga för människor med synnedsättningar och andra orienteringssvårigheter.

Hur bred en möbleringszon kan vara varierar och beror på utrustningen som placeras i zonen samt vilken karaktär som finns på gatan eller platsen.

En möbleringszon behöver inte enbart innehålla utrustning utan kan även innefatta trädplanteringar eller andra typer av planteringar.

I Helsingborg försöker vi att placera utrustning i möbleringszoner för att hålla fasadlivet med så lite utrustning som möjligt. Detta eftersom fasaden många gånger fungerar som ett naturligt ledstråk.

Ett exempel på hur man placerat utrustning i en möbleringszon för att hålla gångstråk längs med fasad och framför möbleringszonen fri från hinder.

Helsingborgs funktionskrav

Möbleringszon

- Platser, stråk och torg bör utformas så att de är lättbegripliga med tydliga gångzoner och möbleringszoner.
- Möbleringszon bör särskiljas från gångbana med till exempel avvikande markbeläggning.
- Både tillfälliga och permanenta objekt som kan utgöra hinder som till exempel uteserveringar, bänkar, cykelställ, skyltar, stolpar och blommor, bör placeras i möbleringszoner på ett sådant sätt att de inte hindrar framkomligheten eller utgör en risk för personer med nedsatt orienterings- eller rörelseförmåga att gå in i.
- Fast utrustning såsom bänkar och stolpar bör tydligt markeras visuellt och vara utformade så att de kan upptäckas med orienteringskäpp.
- Utrustning som till exempel papperskorgar och skyltar bör vara i en lämplig höjd så att de kan användas av korta personer och av personer i rullstol.

En äldre herre vilar benen vid Naturpunkt Ättehögen.

Sittplatser

Sittplatser som kan användas av personer med nedsatt rörelseförmåga ska finnas på allmänna platser, i anslutning till gångytor samt vid viktiga målpunkter. I branta backar är det klokt att placera en soffa både nedanför och ovanför backen. I långa och krävande backar kan en soffa placeras i mitten av backen. Låt det sunda förnuftet råda. I områden med många äldre bör det till exempel finnas fler soffor för att möta behovet. Det kan vara både i specifika bostadsområden eller stråk till sjukhuset och andra vårdinrättningar.

För att en sittplats ska kunna användas av så många som möjligt ska den vara försedd med både arm- och ryggstöd. Detta är för att den ska vara lätt att sätta sig i och resa sig, samt för att den ska vara bekväm att sitta i. Bredvid en sittplats kan en jämn och en meter bred yta i samma höjd som gångbana medge att en rullstol, barnvagn eller liknande får plats intill sittplatsen.

Där det finns flera sittplatser på samma ställe behöver inte samtliga vara tillgängliga och försedda med arm- och ryggstöd. I miljöer där det saknas sittplatser som är tillgängliga bör vi komplettera med tillgängliga sittplatser som uppfyller kraven för tillgänglighet.

Ett exempel på hur man i möbleringen har lämnat en plats fri för rullstol eller barnvagn att kunna komma nära intill bordet.

Helsingborgs funktionskrav

Sittplatser

- Sittmöbler som kan användas av personer med nedsatt rörelseförmåga ska finnas i anslutning till gångbanor och viktiga målpunkter.
- En tillgänglig soffa bör ha både rygg- och armstöd. Sittytan får ej vara bakåtlutande.
- Armstöd på en soffa bör placeras ungefär 20 centimeter över sitthöjden och ha en höjd på 0,7 meter över marknivå. Armstöd ska minst nå till framkant på sittytan och vara ergonomiskt utformat och vara lätt att greppa om.
- En soffa bör ha en sitthöjd på mellan 45 och 50 centimeter över marknivå samt ett sittdjup på mellan 35 till 45 centimeter.
- Soffans ryggstöd bör vara bakåtlutat med en vinkel mellan fem och tio grader.
- En hårdgjord och plan yta med en bredd på en meter, som medger plats för rullstol eller barnvagn kan finnas bredvid soffans ena sida. Även framför soffan bör ytan vara hårdgjord och plan.
- En soffa bör ej ha tvärså under sittytan. Många behöver markstödet under sittytan när de reser sig upp och en tvärså kan göra det svårt.

Läs mer om vad som gäller
för sittplatser i:

Stadsmiljöprogram

En skylt som informerar om att det finns en nivåskillnad i form av en trappa längre fram på sträckan samt en alternativ väg för de med rullstol.

Skyltar

I Helsingborg finns det många olika typer av tillfälliga eller permanenta skyltar. För varje ny skylt som sätts upp bör vi beakta om vi kan ta bort någon annan, för att motverka en växande skyltdjungel där budskapen drunknar i varandra. I detta kapitel tas varken vägmärken eller andra anordningar enligt Vägmärkesförordningen eller andra skyltar staden inte själv rör över upp.

Många skyltar kan ge ett stökigt intryck och orienterbarheten kan försämrats. Vilket kan uppfattas paradoxalt då de flesta skyltar fyller en funktion och är tänkta att hjälpa och underlätta – från hänvisningsskyltar till skyltar med platsspecifik information.

Skyltar ska vara utformade och placerade så att risken att skada sig på dem är minimal. De bör vara placerade så att synsvaga eller personer i rullstol enkelt kan ta del av informationen. De ska också vara lättlästa, tydliga, ha ljushetskontrast och vara enkla att förstå.

Textstorlek bör vara anpassad till läsavståndet. Symboler och bilder kan vara enklare att tyda och förstå för alla, särskilt för personer med kognitiv funktionsnedsättning, vilket är bra att ha i åtanke. Beroende på en skylts budskap och funktion kan det vara bra att förstärka eller komplettera med symboler.

Gatupratere med rund fot som är enkel att upptäcka för dem som tar sig fram med orienteringskäpp.

En del skyltar bör vara belysta för att fungera under hela dygnet. Viktigt att tänka på är att skyltar kan ge upphov till reflexer och att de bör placeras så att onödiga reflektioner kan undvikas både vid belysning och på grund av solexponering.

Det krävs polistillstånd för att placera ut fristående reklamskyltar, så kallade gatupratere/trottoarpratere, på allmän platsmark i Helsingborg. Dessa ska vara utformade med en markslå i botten som gör dem lätta att upptäcka, även för de med synnedsättning.

Helsingborgs funktionskrav

Skyltar

- Det ska finnas nödvändiga informationsskyltar uppsatta så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga lättare kan använda platsen eller området. Sådana informationsskyltar ska kunna uppfattas och förstås av personer med nedsatt orienteringsförmåga.
- Skyltar bör vara lättbegripliga och lättlästa.
- Text på skyltar bör ha ljushetskontrast.
- Textstorlek bör anpassas efter läsavstånd.
- Välkända bildsymboler är enklare för många att förstå än text och bör finnas på en del skyltar.
- Text på skyltar bör kompletteras med upphöjd relief och i vissa fall även med punktskrift.
- Skyltar bör vara placerade på en höjd så att personer med synnedsättning och de som sitter i rullstol samt barn ska kunna ta del av skyltens budskap.
- En skylt med budskap som är tänkt att läsas på nära håll, bör vara placerad på hårdgjord yta så att alla kan komma tillräckligt nära för att ta del av budskapet.
- Skyltar bör placeras där de kan förväntas vara placerade för att minimera risken att någon går in i dem.
- Skyltar som anses vara viktiga även när det är mörkt bör vara belysta, men bör ej ge upphov till reflexer/bländning. Likaså ska skyltar som är placerade så att det finns risk att någon kan skada sig på dem om det är mörkt, vara belysta.
- Gatupratere ska ha markslå och kräver tillstånd för att få sättas upp. Gatupratere ska följa stadens riktlinjer för utformning.

Se särskilda regler genom att söka "gatupratere" på:

helsingborg.se

En belyst gångväg genom Rosenträdgården som ger en jämn belysning utan att vara bländande.

Belysning

En god belysning är viktigt ur många aspekter och är grundläggande för alla människor. Extra betydelsefullt är det att belysa nivåskillnader, gångvägar och viktiga målpunkter. Detta för att undvika olyckor och för att förenkla orienteringen och trygghetsupplevelsen. Gång- och cykeltunnlar är andra platser som kräver god belysning både kvällstid men även dagtid.

Utöver att belysning ger en förbättrad tillgänglighet är den också en viktig parameter för att en plats ska upplevas trygg.

För personer med synnedsättning kan tydliga kontraster vara avgörande och förutom att belysningen måste vara tillräcklig behöver den även vara jämn och bländfri. Personer med synnedsättning har nämligen lättare att bländas än normaltseende. Faktum är att ju äldre vi blir desto lättare har vi att bländas. Ljuskällan bör därför vara avskärmad för att minimera risken för bländning.

Belysningen behöver vara så pass god att det tydligt går att uppfatta hur underlaget ser ut på gångvägar och tillräckligt god för att personer med hörselnedsättning ska kunna kommunicera med teckenspråk, se ansiktsuttryck och läsa på läppar.

Belysningsstolpar bör helst placeras på samma sida av en gångväg och så pass nära varandra att det inte uppstår mörka partier. I mer centrala delar bör, om möjligt, belysningsstolpar placeras i möbleringszonen.

Helsingborg stad har en egen belysningsplan med de riktlinjer vi arbetar efter och exempel på vilken typ av belysning som bör användas i olika miljöer.

Gång- och cykeltunnel som är belyst både i tunnelns tak och dess ena sida.

Helsingborgs funktionskrav

Belysning

- Nivåskillnader såsom i trappor, ramper, på gångvägar och viktiga målpunkter bör belysas.
- Belysningen ska vara bländfri och jämn. Skarpt, riktat ljus som ger mörka skuggor bör undvikas. Målsättningen är att uppnå en jämn belysning med mjuka skuggor.
- Armaturer bör vara avskärmade.
- Belysningsstolpar bör placeras på samma sida utmed ett gångstråk och så pass nära varandra att det inte uppstår mörka partier emellan.
- Belysningsstolpar bör, där det är möjligt, placeras i möbleringszonen.
- Ljusstyrkan bör ligga på minst 3 till 5 lux på gångytor och minst 5 till 10 lux på angelägna platser.
- Belysningen bör vara driftssäker och slagtålig.

Läs mer om stadens belysningsplan:

Stadens ljus

Ovala dammen i Vikingsbergsparken är ett fint exempel på gammal, vacker parkmiljö som är fullt tillgänglig för besökarna som når parken uppe på Landborgen. Här erbjuds sköna miljöer med många sittmöjligheter, flera breda gångar och härlig utsikt över staden, Öresund och Danmark. I nära anslutning till den ovala dammen finns även en tillgänglighetsanpassad toalett som är öppen alla dagar 07.00-22.00 året runt.

6

PARKER OCH NATUROMRÅDEN

Parker, promenadvägar, badplatser och naturområden ska kunna användas av så många som möjligt. Det innebär att vi utformar områden på ett sådant sätt att de fungerar för alla samt möjliggör så att det är enkelt att ta sig till och från dessa områden.

För att de som har svårt att gå eller orientera sig längre sträckor dagligen ska kunna besöka våra grönområden är avståndet dit betydelsefullt. Avståndet till det närmaste grönområdet bör vara kort, helst mindre än en kilometer.

I Helsingborg finns det betydande höjdskillnader på många platser. De flesta med koppling till stadens unika Landborg, som på vissa ställen har en nästintill lodrät brant.

Stora höjdskillnader och bergiga partier som beror på naturlig terräng är exempel på områden som är svåra att lösa tillgänglighetsmässigt. På sådana platser är det svårt att möta tillgänglighetskraven fullt ut.

Forskning visar hur viktigt det är för människor att få uppleva och vistas i naturen. I Helsingborg försöker vi arbeta med att hitta innovativa tillgänglighetslösningar, även på mer otillgängliga platser. Det kan handla om att få till en teleskoplösning i ett högt fågeltorn, för att de som inte kan ta sig upp ändå ska kunna ta del av upplevelsen. Andra exempel är att göra en slinga i skogen tillgänglig eller att bygga en badramp som går ned i vattnet.

Här beskriver vi mer ingående hur vi arbetar med tillgängligheten i stadens gröna och blå miljöer.

I Helsingborg bedöms 18 procent av invånarna ha ett lågt socialt deltagande. Det är vanligare med lågt socialt deltagande bland personer med funktionsnedsättning, än bland personer utan funktionsnedsättning.

Gångväg i Vikingsbergsparken som kantas av blommande rhododendronbuskage.

Allergier och växter generellt

Allergiframkallande ämnen, "allergener", finns överallt i vår miljö, exempelvis i pollen, kvalster, vägföroreningar, husmögel, och vissa livsmedel. Allergi orsakas av att kroppens immunförsvar reagerar på ämnen som annars är ofarliga och som normalt tolereras. Allergi kan i förlängningen ge astma och god luftkvalitet är därför en viktig faktor för vår hälsa.

Emissioner från bilar har länge varit en källa till föroreningar, men renare bilar och begränsningar i bilflödet på utsatta ställen gör att vi idag har en luftkvalitet som klarar dagens riktvärden. Däremot blåser förorenad luft bland annat in från andra länder. Till och med sand från stormar i Sahara kan nå hit.

Pollen är en annan faktor som är svår att råda över eller begränsa, eftersom det kan transporteras väldigt långa sträckor med vinden.

När vi planerar för ny växtlighet bör växter som kan ge allergiframkallande reaktioner undvikas på platser där många rör sig. Detta är platser som till exempel lekplatser, skolor, sjukhusområden, centrala målpunkter, busshållplatser, torg, gångstråk och centrala parker.

Särskild hänsyn ska tas innan någon av följande växter planeras in: björk, sälg, hassel, al, bok, syrén, ginst, schersmin, hägg och andra starkdoftande växter. Dessa är nödvändiga för den biologiska mångfalden och är inte förbjudna att använda, men vi undviker att till exempel placera starkdoftande schersmin i direkt anslutning till en lekplats eller sittplats.

Gräsallergi är en av de vanligaste allergierna och just blomningen orsakar störst problem för de flesta gräsallergikerna. Klippas gräset regelbundet motverkas blomning. Det är naturligtvis inte möjligt i alla våra parker och naturområden.

Rosor kan ha fantastisk doft och planteras ofta i våra parker. Viktigt är dock att inte placera starkdoftande växter precis intill sittplatser.

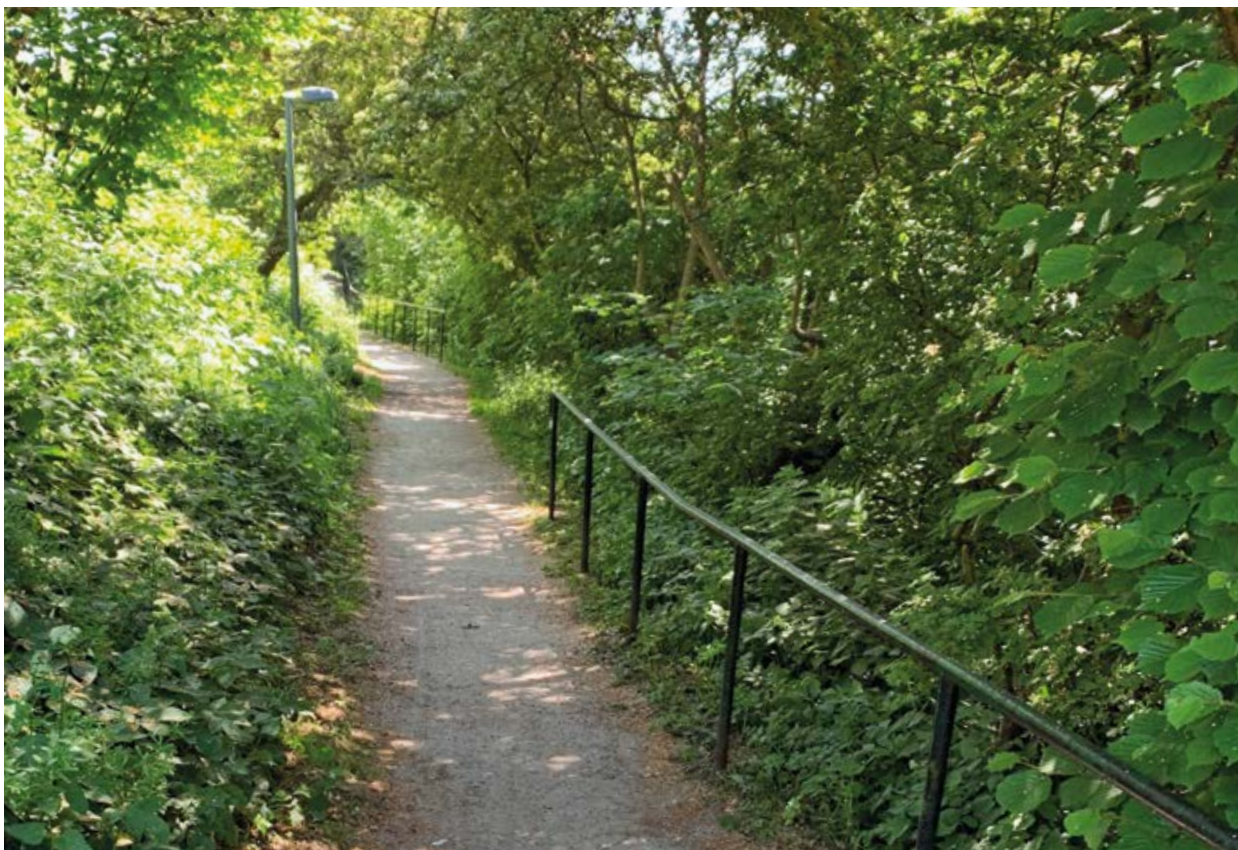
När vi planerar in gräs kan det därför vara bra att tänka på att gräs som är tuvbildande och sprider sig med utlöpare, ger färre gräsvippor och därmed färre pollen.

Ett annat problem ur tillgänglighetssynpunkt är när trädens rotsystemet tränger upp genom hårdgjorda ytor. De orsakar problem då rötterna skapar snubbelkanter. Därför kan det till exempel vara bra att inte planera in träddarter med aggressiva rotsystem nära våra gångbanor.

Helsingborgs funktionskrav

Allergier och växter

- Starkdoftande växter som kan ge upphov till allergiska reaktioner bör inte placeras i direkt anslutning till viktiga målpunkter eller stråk.
- Vi ska undvika att placera allergena växter i närheten av platser och områden där många människor rör sig. Detta är exempelvis lekplatser, skolor, sjukhusområden, busshållplatser, torg, centrala parker och bostadsområden.
- Träd och buskar med aggressivt rotsystem bör inte placeras i hårdgjorda ytor där de kan orsaka rotsprängning och skapa snubbelrisk.
- I publika parker och områden bör man använda gräsblandningar med tuvbildande gräs för att begränsa att gräspollen sprids.

Landborgspromenaden i full grönska. Denna led har flera partier som är svåra att tillgängliggöra. Där det är möjligt gör staden insatser för att förbättra tillgängligheten för att bjuda in fler att ta del av Landborgens fantastiska miljöer.

Rekreationsleder och stråk

I Helsingborg finns det ett flertal vandringsleder och vi arbetar kontinuerligt med att öka tillgängligheten så att så många som möjligt ska kunna njuta av dem. Landborgspromenaden och den del av Skåneleden som går genom Helsingborg är två populära leder. Gångvägarna är anlagda med stenmjöl – ett hårt, packat, krossmaterial som fungerar väl att ta sig fram över med hjul.

Det finns belysning utmed delar av våra leder som gör det enklare att röra sig där även efter skymning. Belysning anläggs endast efter en grundlig avvägning mot de biologiska och gröna värdena och kvaliteterna.

En del av stadens leder är markerade med både orienteringskartor och med ledmarkeringar. Vi använder väl synliga färger för god kontrast tillsammans med symboler och lättläst text. På grund av naturlig terräng är däremot inte alla sträckor på våra leder och stråk fullt tillgängliga.

Det markerar vi tydligt och informerar även i vissa fall om de hinder som finns längre fram.

Resurser och frekvensen för skötsel och underhåll av våra leder och stråk skiljer sig mycket från det vi lägger på drift och underhåll i stadens centrala delar. När vi anlägger stråk och platser i våra rekreativsområden är det därför viktigt att dessa klarar väder och årstidskiftningar, utan att påverka tillgängligheten alltför mycket.

Vi halkbekämpar inte våra leder och stråk, men med förebyggande åtgärder kan vi se till att de inte står i vatten eller blir alltför leriga någon längre period. Om vi till exempel anlägger stenmjölsgångar med för liten krossfraktion, blir dessa ganska leriga och det skapas snabbt hål och större vattenpölar om det regnar mycket. Med en krossfraktion med ett större storleksintervall minskar sådana problem betydligt och gången håller längre.

Träspång som öppnar upp för personer som tar sig fram med hjul att komma in i skogsmiljöer. Exempel från Ängelholms kommun.

I Helsingborg föreskriver vi stensmjöl med krossfraktion 0-8 millimeter för gångytor.

Ramper, trappor och spänger i naturmaterial som trä, kan bli väldigt hala även vid hög luftfuktighet. Därför använder vi räfflad trall eller motsvarande. Vid utformning av spänger gäller det att tänka på avåkningsskydd och beakta spångens bredd mellan plankor, för att minska risken att trampa snett eller fastna. För en längre spångkonstruktion gäller det även att skapa möjligheter för att kunna passera mötande som kommer i motsatt riktning.

Utmed rekreationsleder och stråk försöker vi även att kontinuerligt säkerställa att grenar eller annan vegetation inte hänger ner eller skapar hinder för de som använder våra stigar och gångar.

Helsingborgs funktionskrav

Rekreationsleder och stråk

- En gångväg bör anläggas med stensmjöl, krossfraktion 0-8 millimeter eller likvärdigt hårdgjort ytskikt.
- Gångar längs med rekreationsleder bör vara minst 2,0 meter breda.
- Lutning på gångväg får vara max 2 % i sidled, i backar max 1:20 och på kortare sträckor 1:12.
- Sittplatser utmed led bör vara tillgängliga med arm- och ryggstöd. En plan och hårdgjord yta (1,0 meter bred) bör finnas bredvid soffa för rullstol, rullator eller barnvagn.
- Utmed led bör det finnas anordnad sittplats med cirka 250 meters avstånd.
- Fasta hinder bör placeras utanför gångyta.
- Ramp, trappa och spång av trä bör konstrueras för att motverka halkrisk. Till exempel att träytan är räfflad eller har nät på sig.
- Glipa mellan parallella brädor utmed spång bör vara max 10 millimeter för att inte riskera att hjul fastnar eller att någon vricker foten.
- Spång för rullstol, rullator eller barnvagn bör ha en bredd på minst 1,3 meter och vara försedd med avåkningsskydd. Utmed en längre spång bör även bredare platser anordnas som medger att mötande kan passeras.
- Finns det toaletter ska minst en vara RWC.
- Finns det anordnad parkering bör minst en plats vara parkeringsplats för rörelsehindrade med särskilt tillstånd.
- Grillar, sittutrustning och annan utrustning bör ha en hårdgjord yta runt om.
- Skyltning bör vara konsekvent, tydlig och ha lättläst text, med god kontrastverkan.
- Ledmarkering bör ha god kontrast i kombination med tydlig och enhetlig symbol.

Badgäster som njuter av att svalka sig i en av stadens badvagnar som finns att låna under badsäsongen.

Badplatser och stränder

Helsingborg med sitt läge längs med kusten erbjuder många, fantastiska badplatser. Allt från långgrunda sandstränder till mer centrala badplatser med puls. Att bada en varm sommardag borde kanske vara en mänsklig rättighet, men att ta sig ned till vattnet kan vara otroligt utmanande.

Vi arbetar aktivt med att öka tillgängligheten vid stadens badplatser för att göra det möjligt för fler att bada. Majoriteten av Helsingborgs 22 allmänna badplatser är sandiga badstränder och sand kan vara utmanande att ta sig fram i för de flesta, i synnerhet för de som tar sig fram med hjul. Vid flera av stadens sandstränder lägger vi därför ut strandmattor. Dessa stråk med mattor är mycket populära och används av både barnvagnar, rullstolar och gående.

På några badplatser har vi även byggt badramper för att förenkla att ta sig ner i vattnet. Idag finns badramper på Rydebäck strand, på Råå vallar,

på Järnvägsmännens brygga vid Gröningen samt på Vikingstrand. Vikingstrand anses för övrigt vara stadens mest tillgängliga badplats. Badplatsen är bemannad och drivs tillsammans med Funktionshinderrörelsen i Helsingborg, DHS.

Under badsäsong erbjuds utlåning av så kallade badvagnar. Dessa kan lånas dygnet runt och låses upp med hjälp av en Qr-kod. Badvagnarna är försedda med hjul och kan smidigt rullas ut i vattnet på såväl sandstrand som på ramp. Badvagnarna är väldigt uppskattade.

Det är många som längtar efter sommarvärmen under vinterhalvåret. Men värmen kan även bli plågsam vilket de flesta av oss har erfarenhet av. En del drabbas mer än andra, redan vid lägre temperatur. Särskilt utsatta är barn, äldre och personer som har problem med att reglera sin temperatur.

Strandmattorna vi har på flera av våra stränder är uppskattade av många och gör det enklare att ta sig fram i sanden.

För att underlätta för alla som plågas av värmen, anlägger vi väderskydd intill stränderna för att kunna erbjuda skydd från sol och hetta. Vid de mest populära badplatserna finns det även parkering, toaletter och omklädningsrum som är anpassade för rullstol.

Helsingborgs funktionskrav

Badplatser och stränder

- Badvagnar möjliggör för fler att kunna bada. Badvagnar bör finnas på några utvalda stränder där det är möjligt att ta sig i från stranden ned i vattnet.
- Solskydd bör finnas på vissa utvalda platser längs med stränder.
- Om det finns en badramp är det viktigt att rampen är något bredare för att passa badvagnarnas dimensioner då badvagnarna är bredare än både ellrullstolar och rullstolar. En bredd på minst 2 meter är att föredra.
- Offentliga toaletter bör finnas vid några av stadens mer befolkade stränder.
- Om det finns bås för ombyte bör de ha sittmöjlighet och även en bredd som möjliggör att kunna ta med rullator eller rullstol.

Referenser och källor

- FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948).
- FN:s förklaring om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2006).
- Från patient till medborgare, en nationell handlingsplan för funktionshinderpolitiken. Prop. 1999/2000:79.
- Plan- och bygglagen, PBL (2010:900).
- Boverkets byggregler, BBR (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd.
- Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga på allmänna platser och inom områden för andra anläggningar än byggnader (BFS 2011:5 – ALM 2)
- Boverkets föreskrifter och allmänna råd om avhjälpande av enkelt avhjälpna hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser (BFS 2013:9 - HIN3).
- Helsingborgs "Plan för lika möjligheter 2022–2025". Denna plan beskriver stadens förvaltningars ansvar vad gäller tillgänglighetsfrågor.
- Statistik om personer med olika funktionsnedsättningar – Funka.

EN TILLGÄNGLIG STAD
FÖR ALLA

